

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXXII | 28. februarja 2023 - Buenos Aires, Argentina | Št. 2

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

PUST PO TA STAREM *v Carapachayu*

V nedeljo, 19. februarja, je bilo veselo v našem domu. Vsakoletni "Pust po ta starem", ki je že tradicija pri nas, je privabil lepo število prijateljev in znancev, ki so se prišli zabavati in lušno imeti.

Albert Daisen s svojo harmoniko je znal navdušiti stare in mlade, ki so se vrteli ob različnih ritmih: od polk in valčkov, do grških, italijanskih, španskih in argentinskih pesmi. Celo operno arijo je zapel.

Tisti, ki niso bili urni za ples so pa poskušali razne dobrote iz žara, domače kuhinje ali razne sladice. Seveda niso manjkali pravi pustni krofi. Piva in drugih pijač je bilo kar precej na razpolago in tudi tega so si privoščili.

Obisk sicer ni bil tako številčen, kot smo pričakovali, zlasti iz strani naše slovenske skupnosti, a vsekakor je bilo imenitno, sproščeno, veselo in zabavno. Imeli smo celo goste iz Slovenije, ki so pohvalili lepo pripravo prireditve.

Celoten odbor pod vodstvom nadomestnega predsednika Damijana Ahlina je sodeloval s polno paro pri pripravi veselice.

ce in mislim, da smo lahko zadovoljni, da je vse tako lepo uspelo.

Zahvalimo se Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za finančno pomoč pri izvedbi večera.

Pred nami je post, priprava obredov na Veliki teden, praznovanje Velike noči, prvo nedeljo v maju pa bomo obhajali 63. obletnico ustanovitve našega doma, na katero se že pripravljamo in vas vse lepo vabimo.

Hvala vsem, ki ste pomagali pri raznih stojnicah ali pri pripravi prostorov in ne pozabimo: z upanjem gremo naprej, čaka nas lepa bodočnost, morda malo drugačna, a lepa. Važno je le, da gremo skupaj naproti novim izzivom, brez zamer, s skupnimi močmi. Vse se lahko doseže z božjo pomočjo!

Prisrčen pozdrav!

Slovenski dom Carapachay

MLADINSKI PUST *na Naši domačiji*

Po kratkem poletnem počitku smo se mladi iz San Justa veselo vrnili na delo. Povabili smo mlade iz vseh slovenskih domov, da bi se nam pridružili pri vsakoletni pustni veselici!

Odborniki za leto 2023, ki so bili izvoljeni meseca decembra, so po kratki debati odločili, da bi priredili letošnji pust v obliki kitajskega festivala. Takoj je bil sestavljen oglas, ki je krožil preko socialnega omrežja skupaj z marsikatero šalo.

Mladi smo se večkrat srečali v Našem domu, da bi po izbrani tematiki izdelali razne okrase. Tudi Medo, naša maskota, je dobil obleko v kitajskem stilu. Med kreativnimi idejami in pridnim delom je bil seveda tudi čas za pogovor in druženje ob hrani in pijači.

Po nekaj bolj hladnih dnevih smo bili zelo srečni, ko smo se v ponedeljek prebudili in videli jasno modro nebo brez vsakega oblaka. Tako smo se 20. februarja odpeljali na Našo domačijo, nekateri s skupnim avtobusom, drugi pa z lastnim prevozom. Odborniki so vse že pričakovali, saj so se zgodaj zjutraj odpravili tja in poskrbeli, da je bilo vse lepo pripravljeno in okrašeno.

Za kosilo smo imeli na razpolago odlične mesne sendviče. Dobro smo se najedli in še naprej uživali sončno vreme, bodisi v bazenu ali pa na nogometnem in odbojgarskem igrišču. Cel dan smo se zabavali ob glasbi in prijetni družbi!

Proti večeru smo postregli okusne pice medtem ko je začel ples ob ritmu glasbe vseh vrst. Zabavo smo zaključili ob 23. uri, ko je skupni avtobus prišel po nas in nas odpeljal nazaj v San Justo.

Preživeli smo krasen dan! Z velikim veseljem smo prevzeli organizacijo tega dogodka in smo zelo zadovoljni, da je tako lepo izpadel. Hvaležni smo vsem mladim, ki so se udeležili našega praznovanja in upamo, da bomo lahko še naprej skupaj uživali in se zabavali!

Mladina Našega doma

ODTISI 1 - 2023

ŽENITNA PONUDBA ZA LETO 2023

Najbrž ste večkrat slišali v smislu, da »ni bolj starih novic od onih, ki jih je prinesel večrajšnji dnevnik«. A to ne velja, bi rekel, za novice in članke iz časopisov, ki so stari, recimo, sedemdeset let.

Pred časom sem iskal informacije o dogodkih, ki so se dogajali v naši skupnosti v letu 1953. Ker smo ob selitvi s seboj pripeljali skoraj kompletno serijo tednika Svobodne Slovenije, vezano po letih, sem listal te stare papirje in našel, kar sem iskal.

Nima vsak te sreče, da bi doma lahko pregledoval in iskal podatke po starih letnikih našega lista. Imamo pa (skoraj) vsi računalnik in internetno povezavo, po kateri se lahko povežemo z [digitalno knjižnico NUK](#) in prikličemo na zaslon številko tednika, v kateri

najdemo iskano.

Pa nisem našel samo to, kar sem potreboval, ampak tudi članek, nad katerim sem obstremel. Takole pravi:

Ženitne ponudbe nekoč in danes ...

Leta 128 po Kr.: »Mlad profesor modroslovja na Visoki šoli v Rimu, grškega pokolenja, išče nežno ljubečo ga ženo. Ne sme biti starejša kot 20 let in je lahko, ako je večja v pisanju in literarno izobražena, tudi pripadnica kristjanov.«

Leta 1801: »Kristina — ima 12.000 goldinarjev v gotovini in 6.000 v pahištvu in zlatnini, zahteva pa, da mora biti mož, katerega bo voljna poročiti, na visokem položaju, njej pa prepustiti vso oblast v hiši.«

Leta 1930: »Tridesetletna išče tridesetletnika z resnim valutnim značajem. Šifra 'Še bo cvetela pomlad' — anonimne ponudbe brez pomena. Ponudbe ne pod 80 tisoč.«

Leta 1942: »22 letna Jungmaedel Fuehrer, s stalno zaposlitvijo pri Reichsfuehrung, išče življenjskega prijatelja v svrhu zakona v smislu Rosenberga (o čisti arijski rasi; op. p.). Nečlani NSDAP (nacistična stranka; op. p.) in leteče osebe Luftwaffe izključeni. Prednost SS Junkerschule (šola za voditelje; op. p.)«

Leta 1946: »Vdova, 42 let, 1,69 visoka, se želi ponovno poročiti. Na razpolago trisobno stanovanje in precej obsežna moška garderoba. Gospodje, 1,74 visoki, štev. čevljev 45, rokavic 10,5, klobuka 56, naj pišejo pod šifro 'Primeren par'. Begunci le v skrajnem primeru. Koristolovci izključeni.«

Tako. Do tu so ponudbe točne navedbe iz časopisov odn. starih listin. Morda se bo leta 2023 ženitna ponudba glasila: 'Poslednja Evropejka, garantirano nepoškodovana kljub vsem atomskim bombardiranjem, išče moškega kakršnega koli pokolenja in vrste. Prednost angleško govoreči sibirski Rus ...'«

(Svobodna Slovenija, leto 1953, številka 2)

Resničnosti podatkov ne moremo preveriti, kljub temu, da naj bi bile »točne navedbe«. Bolj je zanimiva ideja o tem, kakšne naj bi lahko bila ženitna ponudba v tem letu, ki ga začenjamo. Razumemo jo lahko le v smislu takratnega razvoja svetovne politike, atomskih poizkusov, mrzle vojne ...

Kakorkoli že, imajo danes »poslednje Evropejke« nekaj več izbire, kot so jim jo napovedovali pred sedemdesetimi leti ...

GB

NAŠ POGOVOR | *Martin Sušnik*

Danes bomo govorili o filozofiji.

A ta pogovor bo malce drugačen od običajnih resnih razprav o tej stroki, ker sva si z Martinom že dolgo znanca, pa tudi zato, ker ga številni bralci poznajo še iz časov, ko je nosil kratke hlače. Drugačen bo tudi od [zadnjega pogovora](#), ki sva ga pred nekaj več kot 3 leti imela za Svobodno Slovenijo, ko je bilo v žarišču predvsem njegovo glasbeno delo.

→ Vsi, ki te poznamo, že dolgo vemo za tvoje številne talente. Videli smo te na gledališkem odru, z raznimi inštrumenti si izvajal različne zvrsti glasbe, med njimi tudi lastne stvaritve. V naši skupnosti si cenjen govornik in velikokrat smo brali tvoja razmišljanja na področju vzgoje in filozofije, kar je sicer tvoj "uradni" poklic. Knjiga je torej skoraj naravna posledica vsega tega. Naslov te tvoje prve knjige vsebuje dva konkretna pojma: realizem in svoboda. Za uvod se bomo malo ustavili ob vsakemu izmed njih.

Družba XXI. stoletja je nezaupljiva do vseh besed, končanih na "izem", krivi jih za marsikatero zlo. Zato izbira naslova kaže na veliko mero poguma avtorja, ki se ne ustavi ob predsodku nepopularnosti. Kaj nam lahko poveš v bran realizma?

Zanimivo vprašanje, Marjana. Moram reči najprej, da, ko sem se odločil za naslov knjige, nisem pomislil na to, kar zdaj omenjaš. Se pravi, da tu ni šlo za pogum.

Res pa je, da so za sodobno družbo vsi »izmi« postali sumljivi in rekel bi celo, da se jaz do neke mere s tem strinjam. Marsikdaj vsebujejo ti »izmi« nevarnost kakega dogmatičnega fundamentalizma, ki na stvari gleda skozi naočnike predsodkov, zato se mi zdi, da je ta sum do neke mere koristen. Obstaja pa tudi v tem nevarnost, da zapademo do skrajnosti, čes, da moramo v imenu borbe proti fundamentalizmu končno zanikati vse fundamente. To pa zapelje, paradoksalno, v skeptično-izem in nihilno-izem, ki sta se v zadnjih desetletjih kratkomalo pokazala kot dogmatična »izma«. Meni se zdi, da je ravno filozofski realizem manj »izem« od ostalih, ker je njegova jedrnata misel prav v tem, da se moramo truditi, da čim bolj jasno in globoko prodremo v objektivno realnost in da pustimo ob strani vse systemske in ideološke predsodke, ki bi nam ovirali motrenje stvarnosti, v kolikor je to mogoče. Za realizem resnica obstaja, vendar ne gre za resnico nekega ideološkega sistema, temveč za ontološko resnico, se pravi, resnica je v bitju in potemtakem je resnično spoznanje tisto, v katerem dosežemo prilagoditev uma k stvarnosti, oziroma, kadar to kar »mislimo« sovpada s tem, kar je resnično. To pa seveda predpostavlja prepričanje, da je realnost sama na sebi smiselna, zato se ji moramo približati neinteresirano, z edinim namenom kontemplacije. Tako, se mi zdi, da realizem istočasno prepreči nevarnost vsiljivih »izmov«

in nazor praznine in brezsmisla, ki v sodobni družbi zavestno ali podzavestno prevladuje.

→ Prav nasprotno je pa svoboda v naših časih ena od tistih besed, ki jih najraje uporabljamo. Ponujajo nam jo razne religije, pa še politiki, znanost, reklame za celo vrsto (dragih) izdelkov in nenazadnje tudi vse droge in mamila. Očitno torej ne gre za enoumen pojem. O kateri od teh "svobod" pišeš v svoji knjigi?

Prav to je po mojem mnenju glavna točna, lahko jo opišem tudi z anekdoto. Večkrat med poukom vprašam učence, kdo je za svobodo. Večina učencev -rekel bi, da običajno vsi dvignejo roko. Takoj zatem pa prosim, če bi se kdo okorajžil in mi razložil, kaj je pravzaprav »svoboda«. In takoj začnejo roke padati. To je dokaz, da je »svoboda« pojem, ki ga večinoma nimamo čisto na jasnem. Gustav Thibon pravi, da se s svobodo (in z drugimi podobnimi pojmi) godi, da se moderni človek boji razjasnitve in definicije, ker slutiti, da bi tako »svoboda« izgubila mistiko in bi je ne mogli več malikovalno častiti. Zato sem mnenja, da je dandanes (kot vedno) nujno, da se vrnemo k razmišljanju o bistvu teh pojmov-besed. V tem slučaju, da se zanimamo in poskušamo, kolikor je v naši moči, odkriti kaj svoboda resnično je, kaj ni, kaj zahteva, kateri je njen cilj, katere so njene posledice, itd. Tako bi tudi jasnejše videli, kaj nas resnično osvobaja. Za primer: dandanes prevladuje misel, da je treba zanikati obstoj resnice, ker je to osvobodilno. V evangeliju pa beremo, da je ravno Resnica tista, ki osvobaja. Torej moramo vse to premisliti in se v zadevo poglobiti, drugače tvegamo, da nas ubrane življenjske poti na koncu pripeljejo do točke, ki je nasprotna tisti, do katere smo želeli priti.

Ko pa človek razmišlja o svobodi takoj odkrije, kot praviš, da ni to enopomenska beseda. Da obstaja po eni strani zunanja svoboda (možnost, da brez ovir nekaj naredimo), notranja svoboda (možnost, da naši intimnosti odločamo), da je cilj svobode izbira, vendar da izbira ni sama sebi cilj, temveč je naravno namerjena k dobremu, da -ker ne ja naša svoboda zmotljiva- lahko tudi sama sebi dela škodo, da si zvestoba in svoboda ne nasprotujeta, in da si celo ne nasprotujeta svoboda in (zdrava) ubogljivost... Cela vrsta idej, ki jih v vsakdanjem sodobnem življenju večkrat spregledamo, ali pa ki se nam zdijo celo protislovne.

→ V času, ko so naslovi novinarskih člankov in tudi knjig bolj uganke kot odgovori in so namenjeni vzbujanju radovednosti prej kot razjasnitvi, si že v naslovu svoje knjige izdal njeno vsebino: realizem osvobaja. A na prvi pogled ta dva pojma ne izgledata kaj posebno povezana med seboj. Nam lahko poveš kaj več o tej povezanosti med prvim in drugo?

Prvi esej knjige, ki ima isti naslov kot ta, predstavlja nauk dr. Milana Komarja o svobodi in obravnava to zadevo. Na kratko: da so naša zunanja dejanja res svobodna, morajo imeti svoj vir v notranji odločitvi. Zato ni resnične svobode brez notranjega življenja. Notranje življenje pa ni zaprtost, umik v samoto, temveč se istoveti z odprtostjo do drugega, do sočloveka in do realnosti. Kolikor bolj smo v naši intimnosti zbrani, tem globlje sežemo v drugega, ga bolje spoznamo in se mu tudi lahko bolj predamo, ker smo v naši notranjosti res gospodarji nas samih. In če je to notranje življenje globoko, potem bo tudi realnost lahko prišla globoko v naše srce. Te notranje odločitve bodo pa seveda bolj učinkovite, če nam je na podlagi našega spozna-

nja stvarnosti jasno, katere so resnične vrednote in kako moramo naše hotenje urejati, da bo v harmoniji z zahtevami in možnostmi realnosti ter našega osebnega bistva. Kdor bolje ve, kaj stvari dejansko so in kaj morejo (in morajo) biti, bo lahko boljše odločal. Tako bo pa tudi izbral to, kar mu resnično koristi, kar resnično prispeva k osebnemu napredku in polnosmiselnemu življenju. Kot pravi Komar: kdor ima realističen pogled na stvari ima več možnosti, da pravilno izbira. Kdor pa dobro izbira, ne izbira le pravilno vrednoto, temveč s tem tudi samega sebe izbere, ker udejanjati lastne resnične zmožnosti in se napoti po stezi resnične rasti.

→ Izbrana tematika zate ni nova, saj si o tem že govoril in tudi pisal krajša dela. Je tvoja prva knjiga torej sad dolgoletnih razmišljanj?

Knjiga je zbirka petih esejev, ki so pisna verzija nekdanjih predavanj ali pa popravljena verzija nekdanjih člankov v raznih akademskih revijah tukaj v Argentini, ki sem jih za to priložnost poslovenil in malo razširil. Lahko bi rekel, ja, da tematika zame ni nova. Zadeva svobode me že dolgo mika, prav tako pa tudi problematika vzgoje, in tema dvema predmetoma je knjiga posvečena. Eseji so do neke mere samostojni, to se pravi, da lahko bralec bere eno poglavje, ne da bi nujno moral -prej ali potem- brati tudi ostala. Istočasno se pa tudi nekatere misli in citati ponavljajo, ker so bili ti eseji pisani v različnih trenutkih in za različne publike. A celotni vsebinski leit-motiv je ta: gre za eseje o svobodi in vzgoji.

→ Zdaj pa še malo o filozofiji in tebi. Filozofija je danes manj običajna odločitev za mlade, ki izbirajo poklic. Kaj te je nagovorilo, da si se podal vanjo?

Ko sem bil v srednji šoli sta starša kupila enciklopedijo, v kateri je bilo vsaki znanosti posvečeno posebno poglavje: eno za matematiko, drugo za slovstvo, spet drugo za fiziko, za zgodovino, itd. Eno od teh poglavij je bilo posvečeno filozofiji in tako sem se ga nekoč drznil prelistati, ker, čeprav nisem kaj dosti vedel o njej, sem slutil in slišal, da gre za zanimivo stvar. Branje me je takoj privleklo in čutil sem, da je pri tem neko sovpadanje z mojimi osebnimi interesi in celo z mojo osebnostjo, recimo tako. Potem sem v očetovi knjižnici našel »Introducción a la filosofía« nekega argentinskega filozofa, Izuriete Craiga, in jo začel brati. Stilistično sicer branje ni bilo posebno navdušujoče, vsebina me je pa kar objela. In še predno sem začel zadnji letnik srednje šole (šele takrat smo imeli predmet filozofijo) sem že prebral »Zofijin svet« Josteina Gaarderja, ki je bil takrat nekakšna uspešnica. Tako sem že kar dolgo pred koncem srednje šole bil trdno odločen, da se bom posvečal filozofiji.

→ Če sledimo ljudski fantaziji bi rekli, da so filozofi čudaki, ki razmišljajo o nerazumljivih zadevah, ki z realnostjo nimajo nikakršnega stika. Ali meniš, da je filozofija uporabna v vsakdanjem življenju? Kako?

To je kar običajen predsodek. No, tudi sam bi rekel, da so nekateri filozofi res čudaki in opravljajo svoj posel odtujeni od realnosti. To je pa seveda odvisno od filozofske smeri, kateri določeni filozof pripada. Realizem predlaga to: da je filozofija znanost, ki more najbolj prodreti v realnost. Je v določenem smislu abstraktna znanost, morda celo najbolj abstraktna od vseh. Vendar mora ta abstrakcija obenem biti poglobitev, ne pa odtujitev. S tem namenom se je filozofija dejansko rodila in to je njen prvotni cilj. Lahko se pa tudi

zgoditi, da je v svetu, v katerem prevladujejo hrup, hitenje, hiperaktivnost, pragmatizem in površnost tisti, ki skuša kontemplativno prodreti v realnost označen za čudaka, ki nima »pravega stika« z realnostjo. Vprašanje je, kdo je bolj v stiku z realnostjo? Tisti, ki si zastavlja globoka vprašanja ali tisti, ki se po realnosti samo »drsa« in o takih vprašanjih nikoli ne razmišlja, ker se posveča samo utilitarni praksi? Filozofi realizma imamo to prepričanje, da je kontemplativno motrenje realnosti bistvena sestavina človekove narave, ki je v sodobni družbi žal dokaj utišana, celo v trenutkih prostega časa. Zato menim, da je koristno, da "rešimo" filozofsko razmišljanje, kajti filozofska vprašanja so nam ljudem »naravna«. Vsem se rojevajo vprašanja o izvoru veselja, o dobrem in zlim, o smislu življenja, o možnosti spoznanja in podobno. To ni samo zadeva nekaterih intelektualcev, to je, ponavljam, bistvena sestavina našega človeškega poklica*.

Nekateri pa živimo v tem paradoksu, da je prav to brezinteresno motrenje del naše službe. Naj dodam še anekdoto: sedel sem doma na kavču, pred ugasnjem televizorjem in z navidez »izgubljenim pogledom«. Žena Magdalena, verjetno obremenjena z opravki, pride mimo in me vpraša kaj počnem in kaj mi je. Jaz sem ji pa odgovoril: »delam«.

(* »človeški poklic« kot »klic«, »vocación« ali »vocatio«: to, k čemur smo poklicani v življenju v najširšem pomenu smisla naše eksistence in ne omejeno le na akademsko ali delovno področje)

→ Končno nas zanima še to, kako je prišlo do izdaje te knjige in kje jo lahko dobimo, saj je izšla v Sloveniji...

Založba Družina izdaja zbirko »Sidro«, ki vključuje razne pomembne mislece filozofske tradicije in tudi sodobne avtorje. Med njimi nekateri klasiki (Evripid, Cicero, Tomaž Akvinski) sodobni svetovno znani avtorji (Chesterton, Unamuno, Ortega y Gasset), nekateri tomisti (Josef Pieper, Etienne Gilson, sam Milan Komar), pa tudi slovenski sodobni pisci (Senegačnik, Rode...). Urednik te zbirke je dr. Matija Ogrin, s katerim sva prijatelja. In ne vem točno zakaj (morda prav zaradi tega prijateljstva) mu je prišlo na misel, da bi v zbirki izdali tudi nekaj mojih esejev. Ponudba mi je bila seveda v čast, čeprav me je izredno presenetila. Skupaj sva torej izbrala nekdanje tekste, nekaj sem na novo napisal, nekaj sem poslovenil... in to je to. Januarja letos je končno knjiga prišla na dan. Zaenkrat je na razpolago le v Sloveniji -mogoče jo je kupiti tudi po spletu- upam pa, da bomo kmalu nekaj izvodov dobili tudi tukaj v Argentini, saj marsikdo kaže zanimanje zanjo (morda tudi iz prijateljstva). In, če Bog da, bomo morda v drugi polovici leta pripravili predstavitev v naši slovenski skupnosti.

→ Zadnjo besedo pa prepustim kar tebi, gotovo bi rad še kaj povedal...

Dovolj, da izkoristim priliko, da se javno zahvalim Matiji Ogrinu za to zamisel in izredno možnost. Prav tako tudi uredniku Družine, prijatelju Tonetu Rodetu, gospodu Davidu Ahačiču, za lektoriranje očetu Franciju Sušniku ter Maticu Pavliču in seveda ženi in hčerki za potrpljenje. Tudi tebi se zahvalim za pogovor. Bralcem ne obljubljam preveč, upam pa, da boste morda lahko v knjigi našli skromen pogled, ki bo spodbudil lastno osebno razmišljanje. Konec koncev, za to gre.

Pogovarjala se je **Mariana Poznič**

[Povezava: družina.si](#)

OkrOgle OBLETNICE | Dr. Janez Janež (1913-1990)

Pred 110 leti, 14. januarja 1913, se je na Dolskem pri Ljubljani rodil Janez Janež, slovenski zdravnik in kirurg, eden prvih slovenskih laičnih misijonarjev. Čeprav ni bil domobranec je bil na seznamu komunistov za likvidacijo in je maja leta 1945 bežal na Koroško. Ko so Angleži domobrnce vračali v Jugoslavijo je pobegnil pri pliberški postaji in se skrivil v njivi rži. Tam je sklenil, da bo – če se reši – posvetil življenje misijonom, potrebnim in revnim. V 42 letih brezplačne službe na Kitajskem in Taivanu je opravil 80.000 operacij. Za požrtvovalno delo mu je tajvanska vlada podelila najvišjo državno nagrado »Dobri človek«, papež Pavel VI pa je dr. Janežu podelil red svetega Silvestra in Gregorija Velikega.

Življenjepis dr. Janeza Janeža

Rodil se je 14. januarja 1913 pri Pletarjevih v Dolskem pri Ljubljani. Njegova mati Ana je bila globoko verna in njena velika želja je bila, da bi Janez postal duhovnik. V družini so bili še bratje Franc, Karel in Viktor ter sestra Mimi.

Obiskoval je klasično gimnazijo najprej v Šentvidu, nato pa v Ljubljani. Po maturi je premišljeval o duhovniškem poklicu, a se je odločil za študij medicine. Študij medicine je pričel leta 1931 v Ljubljani, nadaljeval pa ga je v Zagrebu in Gradcu, kjer je maja 1937 promoviral. V Beogradu in Dunaju je nadaljeval študij ter opravil specialistični izpit iz transfuzije.

Leta 1937 je postal kirurg v ljubljanski bolnišnici. Dr. Janež je bil prvi, ki je uvedel transfuzijo v ljubljansko bolnišnico. Kri je dobival pri bratu Korlu in njegovih prijateljih, ki so bili odlični telovadci. Svoje delo je opravljal tudi med drugo svetovno vojno. V začetku maja 1945 je po zaupnikih izvedel, da je na seznamu za likvidacijo zaradi svoje trdne katoliške vere in ker ni hotel sodelovati v akciji zbiranja sredstev za OF. Čez Ljubelj je pobegnil v Vetrinj pri Celovcu. 28. maja so Angleži domobrnce pod pretvezo, da gredo v Italijo, vračali v Jugoslavijo. Dr. Janež je pobegnil pri pliberški železniški postaji in se skrivil v rženi njivi. Sam je izjavil: »Razumel sem, zame je moje uradno življenje končano. Moral bi iti z drugimi v smrt, in da je vse, kar bom živel naprej, podarjeno. Sklenil sem, da če se rešim, bom dal vse, kar mi bo ostalo, misijonom, potrebnim in revnim«. Šest ur je ležal v rži, ponoči pa odšel do Celovca. Tam je povedal beguncem, da so Angleži domobrnce predali partizanom. Bil je prvi, ki so mu verjeli, da vlaki ne vozijo v Italijo, ampak v smrt v Jugoslavijo.

Dr. Janež se je v koroških taboriščih zadržal dve leti in pol, proti koncu leta 1947 je odpotoval v Rim, kjer se je srečal z lazaristom Ladislavom Lenčkom, ki je Janežu predložil ponudbo, da gre na misijon na Kitajsko. Ker

se iz Rima tedaj ni dalo priti na Kitajsko, ga je pot vodila v Argentino, kamor je prispel 4. decembra 1947 in se zaposlil kot nočni zdravnik v ambulanti ministrstva javnih del. Misijonski križ je prejel 23. maja 1948 in že naslednji dan odplul proti Kitajski.

V Čaotungu se je takoj lotil dela v bolnišnici, kjer so delovale slovenske šolske sestre. Razen kirurških opravil ga je čakalo še veliko učenja in uvajanja. S pomočjo dobrotnikov iz Argentine je prišel do prvega rentgenskega aparata. Bolniki so množično prihajali v njegovo bolnišnico. Dr. Janež je sprejel vse.

Decembra 1949 so komunisti prišli v Čaotung. Dr. Janež je bil kot zdravnik potreben, zato so ga pustili delati, a so ga strogo nadzorovali. 10. januarja 1952 so bolnišnico obkrožili, preiskali in osebje zaprli. Dr. Janež, msgr. Kerec in pet sester so bili obsojeni na smrt in nato pomiloščeni na izgon iz države. 1. maja 1952 je dr. Janež prišel v Hongkong, od tam pa odšel na Tajvan. Ni se hotel nastaniti v bogatem mestu Taipeiju, ampak v 100 kilometrov oddaljenem majhnem in revnem ribiškem mestecu Lotungu. Revščine je bilo povsod veliko, zdravstvo je bilo v slabem stanju, bolnišnic, zdravnikov in zdravil skoraj ni bilo. Dr. Janež je delal od jutra do noči. Dopoldan je pregledoval svoje paciente, proti večeru, ko je vročina nekoliko popustila, pa se je lotil operiranja. Operacije so se pogosto zavlekale pozno v noč. Nikoli ni zapustil Tajvana.

Lotunška Marijina bolnišnica je ves čas rasla, odpirali so nove oddelke, v njeni bližini so zgradili kapelo, bivališča za redovnike in bolničarsko šolo. Dr. Janež je resnično živel za svoje bolnike: stanoval je v bolnišnici in si v vseh letih svojega delovanja si ni privoščil niti enega dneva dopusta, hotel je biti vedno na razpolago tistim, ki so ga potrebovali. Pogosto tudi po 24 na dan. Za svoje delo nikoli ni prejemal nobenega plačila. Če mu je kdo kaj podaril v znak hvaležnosti, je že našel paci-

enta, ki se mu je zdel bolj potreben denarja. Po 42 letih neprestanega misijonskega službenja je zbolel na pljučih. 14. septembra 1990 je opravil svojo zadnjo operacijo, umrl je 11. oktobra. Pokopali so ga v Lotungu, sprevod je bil dolg dva kilometra, množice so v špalirju počastile njegov spomin.

Nekaj misli dr. Janeža

»Ko je prišla vojna, so me potrebovali tisti, ki so se borili, in pomagal sem vsakemu, kdorkoli me je prosil! Zdravnik sem postal zato, da rešujem življenje, ne da ubijam. Imam svojo vest in svoje prepričanje, nisem bil v kaki skupini ali stranki, v srcu sem bil in bom vedno svoboden.«

»Dvakrat mi je bilo podarjeno življenje. Kar ga še imam, ga bom dal misijonom. Moja mama si je zelo želela, da bi postal duhovnik, bo pa vesela, da bom misijonski zdravnik.«

Misijonski križ je prejel 23. maja 1948. Na ganljivi slovesnosti je povedal: »Ob tretji obletnici rešitve odhajam tja, kjer naši misijonarji in sestre že dolgo vrsto let požrtvovalno in uspešno misijonarijo. Odhajam z željo, da bi moja pomoč njim bila najlepši dokaz zahvale za rešitev, obenem pa najlepša molitev in spomin tistim, ki so morali ob tej obletnici v smrt.«

»Sem kirurg in drugega ne znam. Za to bom dajal odgovor Bogu! Napravim vse, kar mi zdravniška veda in praksa narekuje, nato pa prepustim Bogu, da On ozdravi; šele potem molim rožne vence. Ne iščem ne denarja ne slave ne priznanja. Reven sem in revno hočem živeti, čeprav se mi smejejo lepe plače, ki mi jih ponujajo razne bolnišnice. Na svetu ni denarja in časti, da bi zapustil svoje bolnike, ki so moj raj, ker sem v njem popolnoma srečen.«

Ko je leta 1985 mati Terezija obiskala Tajvan, so ga vprašali, če bi se želel srečati z njo, on pa je odgovoril: »Nimam časa. Zelo mi je žal, zaradi bolnikov to ni mogoče.«

Pripravil: **Jože Jan**

Viri: *Wikipedija, Svobodna Slovenija, Aleteia, Educa Univ. Ljubljana, Ognjišče, Družina*

PRAZNIKI IN DELA PROSTI DNEVI v Sloveniji

V Argentini imamo izjemno visoko število državnih praznikov in drugih dela prostih dni, za leto 2023 jih je napovedanih kar 19!

Kako je pa v Sloveniji? Bralce Svobodne Slovenije, ki so razpršeni po različnih državah okoli sveta, taka informacija zanima ne le zaradi splošne kulture ampak tudi zaradi dobrega načrtovanja potovanj v našo skupno domovino.

Zato bomo v posebni rubriki predstavili vse praznike in dela proste dneve, ki jih skozi leto obeležujemo v Sloveniji.

8. februar: Prešernov dan, slovenski kulturni praznik

V Sloveniji se praznuje slovenski kulturni praznik kot državni praznik in dela prost dan 8. februarja, na obletnico smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, brez katerega si slovenske poezije preprosto ne moremo predstavljati. Prešeren je bil prvi pesnik, ki je slovenski jezik povzdignil na raven umetniške govorice in se s tem umestil med največje evropske romantične pesnike.

Na ta dan poteka osrednja državna proslava, na kateri se podelijo Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada za vrhunske dosežke na področju umetnosti, ki pomenijo obogatitev slovenske kulturne zakladnice.

Mnoge kulturne ustanove na Prešernov dan brezplačno odprejo svoja vrata za obiskovalce.

Kaj je kultura?

Slovar slovenskega knjižnega jezika opiše kul-

turo kot »skupek dosežkov, vrednot človeške družbe kot rezultat človekovega delovanja, ustvarjanja«, »dejavnost, ki obsega področje človekovega umskega, zlasti umetniškega delovanja, ustvarjanja« in »lastnost človeka glede na obvladanje, uporabljanje splošno veljavnih načel, norm, pravil pri vedenju, ravnanju«.

Francoski novelist in politik Andre Malraux je napisal, da je kultura združitev vseh oblik umetnosti, ljubezni in misli, ki so skozi stoletja človeku omogočile, da je manj zasužnjen.

O pomembnosti kulture je slovenski filozof Anton Trstenjak izjavil: »Narod, ki nima svoje kulture, še sploh ni narod, je kvečjemu plemo. Narodnost pomeni skupnost duhovne zavesti.«

Kultura v Sloveniji

- V Sloveniji je bilo konec leta 2021 skoraj 29.000 prebivalcev, ki so bili zaposleni ali samozaposleni v kulturnih dejavnostih.

- Po zadnjih podatkih iz leta 2020, je 1.461 slovenskih založnikov izdalo 5.311 tiskanih knjig in brošur ter 1.420 e-knjig.

- Kulturni domovi, gledališča, opere, glasbene ustanove in drugi izvajalci kulture so na slovenskih odrih pripravili okrog 11.200 kulturnih prireditev.

- Filmski delavci so ustvarili 13 celovečernih filmov. Kinematografi so ponudili 292 filmov, med njimi je bilo 28 slovenskih. Filmske predstave si je ogledalo nekaj več kot 577.000 gledalcev.

- Muzeji in galerije so v svojih prostorih pripravili 893 razstav in skoraj 17.000 izobraževalnih programov (med njimi je bilo največ vodenih ogledov).

- V Sloveniji je 274 krajevnih knjižnic, v katerih je vpisanih skoraj 424.000 članov. Izposodili so si 16,6 milijona knjig. V knjižnicah je bilo 6,5 milijona obiskov.

- Slovenija je v letu 2020 namenila za kulturo (za delovanje knjižnic, muzejev, galerij, gledališč, za koncertno, odrsko in filmsko produkcijo, spomenike, kulturna praznovanja, subvencije umetnikom, storitve radija, televizije in založništva) nekaj več kot 449 milijonov evrov, kar znaša 1% BDP.

France Prešeren

O Prešernu smo že večkrat objavili v Svobodni Sloveniji. Da ne bomo ponavljali in bralcev dolgočasili smo o Prešernu zbrali nekaj zanimivih – in morda ne zelo znanih – podatkov:

- Prešeren naj bi se rodil 3. decembra 1800. Datum njegovega rojstva sicer ni znan, 3. decembra naj bi bil krščen. Na ta dan danes praznujemo »Ta veseli dan kulture«, ko kulturne ustanove brezplačno odprejo svoja vrata. Tako praznujemo dan Prešernovega rojstva ter dan smrti, 8. februar, ki je slovenski kulturni praznik.

- Rodil se je kot tretji otrok in prvi sin šimnu Prešernu in materi Mini. Domačiji, kjer je mali France skupaj s sestrami in bratoma preživljal otroška leta se je po domače reklo »Pr' Ribč«.

- Prešernov rod je bil med najstarejšimi zgodovinsko ugotovljenimi kmečkimi rodovi na Gorenjskem.

- Kot otrok je bil izjemno bister, zelo hitro se je naučil pisati in brati, v šoli pa so ga zapisali

v zlato knjigo učencev.

- Prvič je šel od doma pri 7. letih.
- Znano je, da je bil Prešeren odvetnik, čeprav so doma želeli, da bi študiral teologijo. Manj znano pa je, da je na Dunaju sprva študiral filozofijo.

- Med Slovenci kroži mit o Prešernu kot alkoholiku. A temu ni tako. Prešeren je bil navaden meščan, ki je kdaj pa kdaj zavil v gostilno in spil kak kozarček, a bolj zaradi družbe in sprostitve, kot pa zaradi alkoholizma.

- Bil je zelo radodaren, zlasti do otrok in revežev, čeprav ja pogosto sam bil brez denarja.
- Med sorodniki, prijatelji in znanci je veljal za prijaznega, skromnega, tihega in redkobesednega človeka.

- Balada »Povodni mož« govori o zali Urški, Prešeren pa naj bi jo posvetil lepotic, hčerki krčmarja Dolencu, ki jo je spoznal in se vanjo zaljubil. Toda krčmarjevi hčerki ni bilo ime Urška, pač pa Zalika.

- »Zdravljica«, katere sedma kitica je leta 1991 postala slovenska himna, je nastala okoli martinovega leta 1844, prvič pa je bila objavljena šele leta 1848 v »Kmetijskih in rokodelskih novicah«. Prešeren je ni hotel objaviti v »Poeziji«, ker je cenzura črtala dve kitici. Strogi cenzor, ki je prešerna označil za zavestno nemoralnega pesnika je bil Jernej Kopitar.

- Po Prešernu se imenuje prva slovenska vrtnica, ki jo je vzgojil akademik dr. Matjaž Kmecl. Vrtnica je rožnate barve z belimi in rjavimi odenki.

- Pesnikova upodobitev za časa njegovega življenja ne obstaja.

Pripravil **Jože Jan**

PO ENEM LETU VOJNE V UKRAJINI | *Prispevki dveh argentinskih Slovencev*

USTAVITE TO VAŠO »POSEBNO VOJNO OPERACIJO« V PODPORO PUTINA

Nahajamo se pred svojevrstno obletnico. Pred letom se je začela Putinova agresija na Ukrajino in poskus ponovne okupacije vse države. Poskus ni uspel zaradi junaškega odpora Ukrajincev, kasneje pa podpore, ki jim jo je nudil Zahod. Pred nekaj dnevi je Putin imel dolg govor, brez posebnosti, v katerem je vztrajal v svojih že znanih floskulah, predvsem pa v tisti, da hoče Zahod uničiti Rusijo. Za »posebno vojno operacijo« je po njegovo kriv Zahod. Vsi agresorji v zgodovini so vedno miroljubni. Hočejo si na miren način prisvojiti, kar ni njihovo. Vojno pa vedno začenja branilec.

Ob tej grozljivi obletnici so se med nami našli svojevrstni miroljubni ljudje, ki so spomnili, da se nahajamo sredi vojnih krutosti, in ki se očitno s svojim prizadevanjem hočejo povzpeti na samo Goro blagrov (»Blagor tistim, ki delajo za mir ...«). Zadeva je z novinarskega vidika lahko že nekaj dni »stara«, a je vendar aktualna, posebno ob žalostni obletnici. Zakaj so prav zdaj vrgli v areno to pismo? Morda hočejo zavajati naše javno mnenje in preusmerjati pozornost od hudih notranjepolitičnih težav (upokojeanci, gasilci, RTVS, ...), k zunanjepolitičnim. A naj bo zaradi tega ali ne, vsebina pisma mnogo pove ...

Ne zanima me ideološka struja, kateri podpisniki pripadajo. Pri tovrstnih sporočilih je

važno, da je sporočilo skladno z zdravim čutom. Če je besedilo razumno, ni toliko važno, če je iz leve ali desne. Kaj nam sporoča to pismo? Sama protislovja in zavajanja.

Pravijo: »Vsestransko podpiramo Ukrajino v njeni nesporni pravici do obrambe. Ukrajina je žrtev agresije, ki je ni mogoče upravičiti«. Ob tem pa pozivajo k pogajanju, ne k obrambi. Vzporedje: Napad Hitlerja z njegovim kolaborantom Stalinom na pol Evrope. Ali so tedaj pozivali k pogajanjem?

»Nekoč sta bili obe, ZDA in Rusija, na pravi strani zgodovine«. Danes se je pa Putin s svojo agresijo, »ki je ni mogoče upravičiti«, postavil na stran Hitlerjevega učenca? Podpisnike moti govorica o poraženih in zmagovalcih. Kako se to sklada s prejšnjo omembo prave strani zgodovine? Saj je menda »prava stran v boju zoper nacifašizem« bila zmagovalka.

Govorijo o iskanju rešitve in odstopanju na obeh straneh. Kako naj odstopa napadena stran, ki je žrtev »neopravičljive« agresije? Krivični napadalec, kar podpisniki pravijo, da Putin je, bi bil s tem nagrajen za svoj zločin agresije.

Podpisniki svarijo pred »kopičenjem najsmrtonosnejših orožij«, in da »smo v tej vojni lahko poraženci vsi«. Najprej za vzorec omenjajo »težko ofenzivne tanke«. Aha, to jih je zmotilo! To in še drugo orožje lahko močno pomaga pri

obrambi Ukrajine. Takoj ko se je Evropa odločila za pošiljanje modernega orožja (med drugim Leopardov 2), je na strani Putina in njegovih sopotnikov zavlada panika. To lahko bistveno odloči vojno srečo v prid napadene.

Kar pa zadeva jedrsko nevarnost imata obe strani veliko izkušenj iz časa hladne vojne. Začasni odstop Putina od pogodbe Novi START, je seveda dodatno igranje z ognjem. A že »začasnost« kaže, da je to le »odvračalni« manever oz. grožnja (»če ne boš priden, te bom«). Katera stran bi v skrajnem primeru prej pritisnila na »jedrski gumb«? NATO, EU in ZDA gotovo ne. Podpisniki sami pravijo, da »zlovešča govorica atomske grožnje se sliši iz Moskve«, torej bi zanje na »gumb« pritisnil Putin? A Putin dobro ve, da tega ne sme storiti, kajti pritisk na »gumb« za jedrski napad, pomeni isto kot pritisk na gumb za samomor (že zaradi same sprostitve radioaktivnosti, poleg odgova Zahoda, ki ne bi ostal dolžan).

Po drugi strani se pa tudi danes ponavlja stara pesem še iz časa hladne vojne, ko so petokolonaši na Zahodu, kot danes naši razumniki, nenehno ponavljali: »Bolje rdeči kot mrtvi« (Better red than death). Na ta način naj bi se demokratični, v udobnosti živeči zahodni državljani, ustrašili pred grožnjami in popustili v svoji odločnosti. Da o platonskem »svetu brez stra-

hu« niti ne govorim. No, vsaj z rdečo barvo podpisniki ne bi imeli nobenih težav, saj si nenehno želijo vrnitve v lepe stare čase »socializma«.

Končno, v pismu ob vsej miroljubnosti niti ene omembe o kaznovanju nešteti vojnih zločinov, ki jih vsak dan povzroča napadalec in okupator. Da so na to pozabili je za »razumnike« nerazumljivo, razen če se spomnimo, da so mnogi izmed njih »ponosni dediči« materialnih ali moralnih morilcev v povojnih pobojih na slovenskih tleh.

Celo pismo je eno samo zavajanje slovenske javnosti. Zaradi protislovij je nerazumno, nespametno. Ob tragični obletnici, ki je pred nami, se lahko res ponovno ustavimo, in vsaj s kančkom zdrave pameti razmislimo o resničnih vrednotah, ki so v igri pri nas doma, v Evropi in v svetu in da delamo za resničen mir, ki je po definiciji pravičen družbeni red tako v državah kot v svetu.

Podpisnikom in njihovim somišljenikom pa velja: Nimate nobenega mandata za zavajanje, vstopanje preko medijev v naše domove z nespametjo in protislovji. Še veliko manj pa imate mandat za vaše hibridno vojskovanje.

Ustavite torej to vašo »posebno vojno operacijo« v podporo Putina. Če čutite kaj odgovornosti, ki predpostavlja vest, boste to naredili TAKOJ! Seveda, ČE ...

dr. Andrej Fink
(Vir: Časnik.si)

OBSEŽNO PISMO PEDRA OPEKE »Po enem letu ...«

Po enem letu vojne v Ukrajini smo še vedno brez besed zaradi norosti enega človeka, Vladimirja Putina, ki je potegnil, skupaj z nekaterimi oligarhi, ruski narod (proti njegovi volji) v noro avanturo gospodovanja nad bratskim narodom Ukrajine.

Kako smo razočarani, mi, ki verjamemo, da so ljudje dobre volje; da ima človek pravico; da je na sodišču pravica za vse enaka!

- Po enem letu smo vsi razočarani. Ni človeškega napredka; človek še naprej ostaja brez srca. Naivno smo mislili, da bi mogel zgraditi bolj pravično družbo, bolj bratsko, bolj svobodno. Dejstvo je, da to ni, če pomislimo na to nesmiselno vojno. Zasljenost in žej po oblasti, napuh nekaterih svetovnih voditeljev, nas vodi v tunel brez izhoda.

- Po enem letu smo na tleh po človeški neumnosti, zavesti veličine, časti in slave. Stalna skušnjava tistih, ki se čutijo močnejši kot drugi, je popolnoma nasprotno vsemu kar želi sedanji svet in po čem hrepenijo ljudje.

- Po enem letu smo začuden, ko vidimo številne dežele, ki ne obsodijo invazije druge dežele, da tako uničijo njihovo samostojnost in neodvisnost. Rusija je močno oborožena, ima nuklearno orožje in ima 3x več prebivalcev kot Ukrajina, boj je popolnoma nepošten.

- Po enem letu mnogi opažajo, da je svoboda v svetu na splošno nazadovala. Laž je postala kot ideološki prapor napačne pravice in lažnivega napredka.

- Po enem letu so dežele v razvoju presenečene, ko vidijo koliko milijard je na razpolago in potrošenih za orožje, za ubijanje in uničevanje; in kako malo denarja je na razpolago za gradnjo šol, bolnišnic, cest, v težko dostopnih krajih in brez sredstev. Potrebno je veliko denarja, da bi nahranili te ljudi in ustvarili nova delavna mesta za mlade in jim tako pomagali, da se rešijo iz ekstremne revščine.

- Po enem letu je več milijonov ljudi naše zemlje postalo bolj zavestno, da smo ljudje slabotni in krhki in da je treba zmeraj začeti znova. Naša srca so polna razočaranja.

- Po enem letu ugotavljamo, da smo v tej vojni med Rusijo in Ukrajino izgubili čut za

človeka in njegovo življenje, ko gledamo vsak dan te strašne podobe v sredstvih javnega obveščanja. Obnašanje nekaterih ruskih vojakov, ki ubijajo, mučijo civiliste, je nevredno človeka. Veliko nas je, ki smo popolnoma dezorientirani in težko razumemo, zakaj ta vojna, ki nasilno ubija toliko ruske mladine in toliko mladih Ukrajincev. Res je nesmisel ta vojna in velika zabloda! Zakaj so umrli vsi ti bratje in sestre? Moramo si postaviti vprašanje in to nas mora prebuditi. Še vedno je, na žalost, veliko vojn na tem našem Planetu.

- Po enem letu smo presenečeni, ko vidimo 28 evropskih držav, ki so so tesneje združile med seboj v obrambo svobode in za pravice človeka, za dostojanstvo vsakega in za vrednote demokracije.

- Po enem letu smo še vedno prevzeti, ko vidimo moč in neverjeten pogum ukrajinskega naroda, ko brani svojo domovino, samostojnost in svobodo, tudi ko je v nevarnosti njihovo lastno življenje.

- Po enem letu smo še vedno ne vidimo nobenega izhoda pred negotovo prihodnostjo. Laž in manipulacija javnega mnenja in medijev pod diktatom oblasti v Kremlju, so postale novo orožje, da se ruski narod pridruži s silo ali zvijačno k tej nesmiselni vojni. Zares neverjetno in čudno, da 75% Rusov podpira to vojno, nekih drugih časov. Rusko ljudstvo se boji svojih voditeljev in si ne upa izreči svojega mišljenja, v strahu, da bi se jim maščevali.

- Po enem letu vidimo bolj kot sicer slabost naših demokracij in gledamo, nemočni, kako se dvigajo diktatorski režimi, kot modeli napredka in pravice. Svet je res narobe obrnjen! Čudno, kako je malo zanimanja, celo brezbržnost nekaterih držav do te bratomorne vojne, invazije Rusije na Ukrajino. Svet je razdeljen na dva bloka: tisti, ki so za svobodo in demokracijo in tisti, ki so za diktaturo, in jih ne zanimajo vrednote človeka. Mislijo le na svojo korist.

In vendar zaradi te vojne živimo najtežje trenutke naše zgodovine. Kajti obstaja velika nevarnost za vse človeštvo: nekatere države imajo nuklearno orožje množičnega uničenja; zaenkrat je še prepovedana njihova uporaba. Ker pa je pamet in modrost odpovedala

pri nekaterih oblastnikih, in je želja po maščevanju močnejša kot vse drugo, nas navdaja strah pred prihodnostjo in kakšno bo ravnotežje v svetu jutri.

- Mineva leto dni odkar Vladimir Putin vrača odgovornost na Ukrajino in na Zahod in govori, da je bil napaden; vendar vsi vemo da je on tisti, ki je povzročil te katastrofalne razmere.

- Že leto dni mineva, in Vladimir Putin ni mogel popolnoma prepričati svojega naroda o »teji posebni operaciji«, ki ni nič drugega kot bedna vojna; vojna, ki je zahtevala že tisoče mrtvih v vrstah mladih ruskih vojakov, ki ne bodo nikdar zvedeli zakaj so umrli. To je najbolj otipljiv dokaz zablode te vojne, ki bi se ne smela nikdar zgoditi, kajti tisoče mladih je pobegnilo pred mobilizacijo, ki jo je odredil Putin; pobegnili so v tujino, v bolj svobodne dežele.

Že eno leto mineva odkar se širi laž preko vseh ruskih medijev in socialnih omrežij. Laž je tako močna in stalna, da že Vladimir Putin sam začenja verjeti samemu sebi, misleč, da je to edina resnica za vso Rusijo. Kako bi sedaj on mogel stopiti korak nazaj?

Že leto dni nekatere dežele, iz strahu, da izgubijo kakšne ekonomske ali strateške privilegije, zanikajo realnost in se delajo kot da ne vidijo vseh teh vojnih zločinov, ki so jih zagrešili ruski vojaki nad civilnim prebivalstvom Ukrajine, nad njihovimi družinami. Evropa je, čeprav se je pridružila Ukrajini danes, opustila veliko stvari skozi vsa ta leta ob strani in ni videla, da se bliža ta katastrofa.

- Že leto dni Vladimir Putin bombardira vsak dan z raketami in droni, da uniči in zbriše cela mesta v Ukrajini in s tem povzroča emigracijo milijonov civilistov, razpršenih po vsej Evropi. Kako naj se Vladimir Putin še druži z drugimi voditelji, ko pa ima krvave roke od tolikih zločinov?

- Že vse leto hoče Putin razdeliti Evropejce, ki ostajajo povezani kljub pomanjkanju. Cene strmo naraščajo skoraj vsepovsod. Kljub vsemu Evropa pomaga Ukrajincem in jih sprejema.

- Mineva že leto dni odkar toliko ljudi dobre volje čaka, da bi se ta krivična in nesmiselna vojna končno zaustavila. Zaustavi jo lahko samo en človek, in to že danes.

- Že leto dni trpi naš Planet težke eko-

nomske probleme, inflacijo in pomanjkanje osnovnih življenjskih potrebščin zaradi te ničvredne vojne.

Čas je, da se to zaustavi! To je želja vsakega odgovornega človeka, vsakega družinskega očeta in matere, ki nikakor ne želijo, da bi šli njihovi otroci v vojno, brez da bi vedeli zakaj. Agresija Putina na Ukrajino je protislovje njegovih lepih nagovorov napačnega humanizma.

Večina ruskega prebivalstva ne vidi strašnih podob uničenja v Ukrajini in ne ve za vse te mrtve, ki jih je povzročilo slepo bombardiranje ruskega topništva. To barbarstvo je nesprijemljivo za deželo, ki se ima za civilizirano in zraven pravoslavna Cerkev. Ruski narod trpi pranje možganov kot v starih časih sovjetskega režima.

Cinizem Putina se razodeva v njegovih govorih, ki nikakor ne odgovarjajo realnosti na terenu, kjer se ubija in uničuje, vse brez sramu in brez usmiljenja.

Da si podvrže svoj narod, Putin ustvarja iluzorno nevarnost. Hoče jih prepričati, da je napaden od zunaj in da ga prezira Ukrajina in Zahod.

Rusija, največja dežela na svetu, ne bo nikdar napadena od zunaj, ampak od znotraj, ko se bo sam ruski narod zavedel, da je bil manipuliran, in da ga je njegov voditelj »prinesel naokrog«. Samo ruski narod sam lahko spremeni stvari in tok zgodovine.

Vsaki vojni bi se lahko izognili, saj so možje in žene tega planeta zmoini duhovne in človeške modrosti, da tako preprečijo in zaustavijo vsako nesmiselno nasilje.

Naj nam Božji Duh, Stvarnik vsega stvarstva, oprostí naš napuh, našo aroganco, naš egoizem, in nam pomaga, da bi živeli v medsebojnem spoštovanju, dostojanstvu, enakosti; da bi bilo pravično razdeljeno bogastvo naše zemlje. Naj nam Vsemogočni Gospod pomaga sprejeti DUHA Resnice in bratstva in živeti v prijateljstvu, v medsebojni pomoči in miru.

Nad vsem izrečenim je duh in pol stoletna izkušnja na terenu med najbolj ubogimi. Molimo vsi skupaj, da bi tako prenehala vojna v Ukrajini, kakor tudi vse ostale vojne in nemiri po svetu.

Père Pedro Opeka
Prevod: Rok Gajšek

NOVOLETNO SREČANJE V TINJAH 2023

Ivo Jevnikar - Zamejstvo ni ne matica ne zdomstvo, pa smo vendar en narod

Mislím, da je za vse, ki smo tu prisotni, nesporno, da vsi Slovenci, kjerkoli živimo, sestavljamo en sam slovenski narod in da se slovenska domovina ne končuje pri državnih mejah, temveč obsega vsa ozemlja, kjer avtohtono živimo – za tiste, ki sprejemamo razlago o preseljevanju narodov, – več ali manj od 6. stoletja dalje, pa čeprav so njeni obrobní deli ravno tako domovina tudi za sosednji narod.

To pa mogoče ni jasno ne vsem pripadnikom sosednjih večinskih narodov ne vsem našim rojakom, tako v zamejstvih kot v matici.

V tem posegu zaradi jasnosti in konciznosti uporabljam izraza manjšina in zamejstvo, čeprav poznam vse plemenite argumente zagovornikov drugačnega poimenovanja.

Za večino Italijanov je znano, da celo jezikovno običajno ne razlikujejo med narodnostjo in državljanstvom in se težko živijo v položaj in potrebe narodne manjšine. Tudi sama Italija je tako pisana, da je človeku, ki, recimo, živi v Piemontu, narečje Sicilije ravno toliko tuje kot slovenščina, in obratno. Narodnostni boji 19. stoletja in nasilni nacionalizem ter kulturni genocid 20. stoletja so seveda prisotnost in pravice Slovencev na Primorskem zanikali in skušali izničiti. Ljubezni do jezika in naroda, globoki občutek o doživeti hudi krivici, zavest o prestanem trpljenju, upornost, ki so jo gojili tako duhovniki kot redki izobraženci ter oboroženi tigrovcí, so oblikovali tisto močno narodno zavest in čut vzajemnosti, ki še danes v znatni meri odlikujeta Primorje na obeh straneh državne meje, a sta omogočila tudi manipulacije pristašev enoumja.

To, da »živimo v Italiji in smo torej Italijanci«, to, da se »v Italiji govori italijansko«, občasno še slišimo, čeprav ni več »politično korektno«. Manj se tudi slišijo »pobožna« mnenja v nekaterih večinskih cerkvenih krogih, da smo vsi eno, da nas razlike nekoristno ločujejo in da je za medsebojno razumevanje torej dobro, da govorimo isti jezik.

Da bolj odražata enakopravnost, pluralizem, bratskega duha uporaba obeh krajevnih jezikov in pravzaprav poznavanje sosedovega jezika, se načelno vse bolj priznava, vendar je praksa veliko počasnejša.

Ukvarjanje z lastnimi težavami, zaprta meja, spodbujanje predsodkov do Zahoda, radikalna različnost družbene ureditve, neustrezna pozornost v medijih in šolskih programih so v povojnih letih omogočili dokajšnjo duhovno oddaljenost med ljudmi v matici in zamejstvu.

Po osamosvojitvi pa mnogim v domovini ustvarja težave razlikovanje med narodom, nacijo in državo.

Nekateri pripadnost povezujejo tudi z željo po slovenskem državljanstvu, kar ni uteme-

ljeno.

Nekdanje – vsaj pri nas skrbno – razlikovanje med etničnimi in pravnimi vidiki se je precej zameglilo, čeprav bi morala po logiki skupna pripadnost Evropski zvezi odpravljati miselne pregrade in stereotipe.

Če se samo bežno ozrem še na zdomstvo, je pač jasno, da verzi Marka Kremžarja

*Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj,
tam si Slovenija!*

govorijo o duhovni, ne teritorialni domovini. Življenje v daljnih krajih pa seveda ne omejuje polne pripadnosti slovenskemu narodu, čeprav so težave ohranjanja pripadnosti tam še veliko večje kot v zamejstvu.

V zdomstvu sicer veljajo tudi drugačni pokazatelji identitete, recimo na jezikovnem področju. Če v Trstu komu, ki je slovenskega rodu, a ne govori slovensko, težko priznavamo »slovenskost«, znanje jezika v Clevelandu toliko ne vpliva na zavest. Kako se ta razvodeneva s prehajanjem generacij in nastajanjem družin z vedno novimi etničnimi ozadjem, pa je spet drugo vprašanje z vedno temnejšo prognozo.

Drugačen je tudi odnos z državo večinskega naroda. Če argentinski Slovenec, v katerem še vedno brli hvaležnost, da je predsednik Peron sprejel v državo vse Slovence, ki so si tega po letih taborišč in tudi strahu pred prisilnim povratkom domov zaželeli – brez kanadskih zdravniških selekcij in brez ameriških poroštev –, bučno navija ob nogometni zmagi Argentine, pri tržaškem Slovincu, malo za šalo, – vsaj moje ali starejše generacije –, katerega še vedno žgejo številne zamere do italijanske države, ni dvoma, za koga bo navijal, pa četudi Italija igra proti Zimbabveju.

S tem pa seveda nočem reči, da si ne želim stanja, v katerem bi se vse to normaliziralo, in da si za to dolgo aktivno ne prizadevamo ...

Mislím, da na ohranitev, a tudi na razvoj manjšinske narodne skupnosti vplivajo trije bistveni vidiki: odnos večinskega prebivalstva in oblasti do nje; odnos matice, torej glavnine naroda do lastne manjšine; samozavest in volja do življenja same manjšinske skupnosti.

Odnos večinskega prebivalstva in oblasti do Slovencev v Italiji.

Zgodovina Slovencev v Italiji, ki se je za rojake v Reziji in Beneški Sloveniji začela s plebiscitom leta 1866, katerega značaj politične burke je lepo opisal Giorgio Banchig, za Slovence v Kanalski dolini, na Goriškem in Tržaškem pa s koncem prve svetovne vojne leta 1918, je dobro znana. Znana sta poskus izničenja skupnosti med obema vojnoma in upor proti raznarodovanju ter za spremembo meje, ki je dosegel višek med drugo svetovno vojno ter je nudil podlago za množično opredelitev za partizansko gibanje.

Boj za meje se je potem nadaljeval do mirovne pogodbe leta 1947.

Za tisti zahodni del naroda, ki je ostal zunaj Jugoslavije, se je nato začelo prizadevanje za uveljavitev narodne enakopravnosti in pravic: na Tržaškem do leta 1954 v okviru Svobodnega tržaškega ozemlja, drugod na podlagi mirovne pogodbe in italijanske ustave, ki v 6. členu pravi, da Republika s posebnimi normami štiti »jezikovne manjšine«, v X. prehodni določbi pa namiguje na manjšinam naklonjen posebni statut bodoče dežele Furlanije - Julijske krajine.

Italija v tistem obdobju ni sprejela nobene ukrepa v korist Slovencev. Lahko se spomnimo celo na to, da so bila za Slovence v Benečiji in Reziji prva povojna leta hujša kot čas pod fašizmom in da je bila njihova pripadnost slovenski manjšini uradno priznana šele z zaščitnim zakonom iz leta 2001, glede Goriške pa na to, da je država formalno priznala slovenske šole, ki so jih po vojni obnovili zavezniki, šele z zakonom iz leta 1961.

Ob razdelitvi Svobodnega tržaškega ozemlja med Italijo in Jugoslavijo z Londonskim memorandumom leta 1954 je bil podpisan tudi Posebni statut (s prilogami) o pravicah »jugoslovanske« manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Jugoslaviji z dokaj ugodno vsebino. A kaj, ko ga je Italija le delno upoštevala, in izključno na Tržaškem, tako da so bili Slovenci v Italiji odtlej A kategorije na Tržaškem, B kategorije na Goriškem in C kategorije v videmski pokrajini.

Po tem razočaranju so se upi in prizadevanja političnih predstavnikov manjšine usmerili na pričakovani posebni statut avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine, saj za francosko govorečo skupnost v Avtonomni deželi Doline Aoste in za nemško ter ladinško govorečo skupnost v Avtonomni deželi Tridentinske - Južne Tirolske ravno posebna statuta z rangom ustavnega zakona, odobrena leta 1948, vsebujeta temeljna in podrobna jamstva za uživanje jezikovnih in drugih narodnostnih pravic.

Statut Furlanije - Julijske krajine je bil odobren z ustavnim zakonom šele leta 1963. (Zamude pri izvajanju italijanske ustave so sicer številne: navadne dežele, ki jih ravno tako prevede ustava iz leta 1947, so zaživele šele leta 1970, ustavno sodišče leta 1955 itd.) Slovenske manjšine pa statut sploh ne omenja, saj v 3. členu piše le to, da se v deželi priznavata enakost pravic in obravnave vseh državljanov ne glede na jezikovno skupnost, ki ji pripadajo, in se varujejo njihove etnične ter kulturne značilnosti.

Spet nov, grenak udarec manjšinski politiki, ki se je nato z letom 1970 usmerila na zahtevo vsaj po odobritvi državnega »globalnega zaščitnega zakona«, ki naj bi zajel celotno skupnost in ji zagotovil temeljne pravice na vseh individualnih in skupnostnih področjih. Vsaka politična skupina je potem od zakonodajne dobe do zakonodajne dobe vlagala v parlamentu svoje vedno nove predloge takega zakona, kar se je končalo po 31 letih, ko je bil leta 2001 v parlamentu odobren sedanji zaščitni zakon.

Vmes je prišlo do podpisa italijansko-jugoslovanskih Osimskih sporazumov iz leta 1975, ki so arhivirali spore o državni meji in obravnavaljo še celo kopico drugih vprašanj dvostranskega pomena. Glede manjšinskih pravic vsebujejo le čl. 8. Ta pravi, da ob prenehanju veljavnosti Posebnega statuta, ki je bil priložen Londonskemu memorandumu, obe državi izjavljata, da bosta ohranili že sprejete ukrepe in da bosta obema manjšinama zagotavljali raven zaščite, ki jo je bil predvideval Posebni statut. A Italija glede tega člana dosledno trdi, da velja le za bivšo Cono A Svobodnega tržaškega ozemlja, torej za Tržaško.

Zaščitni zakon iz leta 2001 ima sicer več pomanjkljivosti. Za njegovo izvajanje (na primer za določitev območja zaščite in za vidno dvojezičnost) je bila predvidena cela vrsta dodatnih zahtevnih postopkov in še danes v pomembnih delih ni uresničen: raven jezikovne zaščite je pod ravno Memorandum, šolstvo v videmski pokrajini je omejeno na Špeter, šolska avtonomija je pomanjkljiva, glasbeno šolstvo ni podržavljeno, soodločanje o prostorskem načrtovanju je bolj na papirju, olajšano zastopstvo v parlamentu ostaja fata

morgana itd. Vsekakor pa je bila odobritev zakona znanilka in obenem znamenje novih časov. Počasi se je le sprožila vrsta pobud za normalizacijo stanja, do zakona pa je prišlo zaradi postopnega, a vidnega izboljšanja odnosov med večino in manjšino, saj je predvsem krajevna politika pogojevala Rim glede priznavanja manjšinskih pravic. To je bil sad požrtvovalnega prizadevanja vsaj dela politike in civilne družbe obeh skupnosti.

Nedvomno je na to vplivala tudi širša politična slika: padec komunizma v Jugoslaviji in osamosvojitve Slovenije. Na izboljšanje odnosov so pozneje nedvomno vplivali vstop Slovenije v Evropsko zvezo leta 2004, uvedba evra leta 2007 in kmalu za tem vstop v schengensko območje s padcem mej. Nacionalisti Slovenijo zdaj le stežka prikazujejo kot nevarnost za Italijo in italijanstvo.

“

Na izboljšanje odnosov so pozneje nedvomno vplivali vstop Slovenije v Evropsko zvezo leta 2004, uvedba evra leta 2007 in kmalu za tem vstop v schengensko območje s padcem mej. Nacionalisti Slovenijo zdaj le stežka prikazujejo kot nevarnost za Italijo in italijanstvo.

”

Da se je ozračje izboljšalo – vendar nas zgodovina uči, da tudi taki procesi žal niso nepovratni – pričča tudi število otrok iz mešanih ali celo zgolj italijanskih družin v slovenskih šolah. Včasih se je večina takih otrok asimilirala, danes bi brez njih zaprli lepo število naših šol. Ne bom se pa tu zaustavil pri problemih, ki jih ta pojav povzroča pri pouku, kot tudi ne pri vprašanju, kako je z vzgojo narodne zavesti na naših šolah.

In še vrnitev Narodnega doma ob stoletnici fašističnega požiga, sicer zaenkrat le njegovega lastništva, ne tudi posesti, je treba omeniti kot dejanje pred leti nepredstavljivega, velikega simbolnega pomena.

Toliko zaenkrat o odnosu večine in italijanskih oblasti do Slovencev v Italiji.

Kaj pa odnos matice do rojakov v Italiji?

Med Slovenci v Italiji boste pogosto slišali pritožbe glede odnosa "matičnih Slovencev" do rojakov zunaj Republike Slovenije. Recimo take: kljub demokratizaciji in samostojni slovenski državi, kljub padcu mejnega nadzora in kljub številnim sodobnim možnostim za vsakovrstne stike se čut za skupni slovenski prostor, sočutenje s Slovenci v zamejstvu in po svetu, tudi samo vedenje o rojakih zunaj domače republike v zadnjih desetletjih ne le niso okrepili, temveč so nazadovali. Vsakdo je naletel na akademsko izobražene rojake iz matice, ki so se čudili, da v Trstu ali Gorici govorimo slovensko, da imamo svoje šole in podobno. Očitno šolski sistem ne nudi dovolj informacij in stikov. Tudi mediji kažejo manjšo pozornost do zamejstva. Pred letom 1990 so bili v Trstu stalni dopisniki Radia in Televizije Slovenija ter Dela, Dnevnik in Večer pa sta se naslanjala na stalne dopisnike iz zamejstva. Vsega tega že dolgo ni več.

Veliko slišimo tudi o tem, da je Ljubljana zagledana vase in ne vidi prek Trojan ter

“

Ukvarjanje z lastnimi težavami, zaprta meja, spodbujanje predsodkov do Zahoda, radikalna različnost družbene ureditve, neustrezna pozornost v medijih in šolskih programih so v povojnih letih omogočili dokajšnjo duhovno oddaljenost med ljudmi v matici in zamejstvu.

”

NOVOLETNO SREČANJE V TINJAH 2023

vrhniškega klanca, pa o tako imenovanem "emonocentrizmu", pozabljamo pa, da je v prestolnici koncentrat ljudi iz vseh slovenskih pokrajin, tudi zamejcev, po demokratičnosti tudi iz zdomstva, in da taki očitki ne prihajajo le izza meje, temveč z marsikaterega notranjega konca države.

Pozabljamo tudi na dejstvo, da ravno tako Slovenci v zamejstvu ne kažejo izjemnega zanimanja za dogajanje v matični Sloveniji. Glede polpreteklosti, ki še vedno bistveno pogojuje razmere v matici, so na primer pri nas skoraj nedotaknjeni miti o »slavni partizanski preteklosti«, glavne naše ljudi pa se ne dotaknejo v matici razkrita tragična dejstva in nova občutljivost za pravičnejšo obravnavo dogodkov, ki se v domovini postopno le utrjuje.

Če naj se poslužimo učinkovitega izraza prof. Justina Stanovnika, je slovenska narodna skupnost v Italiji dvakratno "totalitarno poškodovana". Prej fašistično raznarodovanje, potem pa vladajoča ideologija in režim v Jugoslaviji, ki tudi preko meje nista bila brez močnega negativnega vpliva.

Do konca režima je iz Ljubljane prihajal internacionalistični imperativ glede političnega življenja z vključevanjem v italijanske stranke z italijanskim vodstvom. Matica je moralno in materialno ter policijsko diskriminirala zelo živi, številčno sicer manjšinski nelevičarski del skupnosti, in še bi lahko naštevati.

Nelevičarski, včasih smo rekli »demokratični« del manjšine s stranko Slovenska skupnost na čelu pa je odločno podprl demokratizacijo in osamosvajanje Slovenije tako v slovenski zamejski in matični družbi kot s posegi v italijanski politiki.

Danes se glede slovenskih državnih oblasti in diplomacije ne moremo pritoževati, saj je manjšinsko vprašanje vedno na dnevnem redu na dvostranskih srečanjih predsednikov in ministrov, veleposlanikov in konzulov. Tu so Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu s posebnim ministrom oz. ministrico, ki ga vodi, Komisija Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, finančna podpora, brez katere bi marsikatera ustanova in dejavnost usahnili.

Koristen pa bi bil posvetovalni organ manjšinskih predstavnikov pri parlamentu ali vladi, stalnejši in učinkovitejši od sedanjega Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu, za sprotno in stalno spremljanje žgočih problemov manjšin, a tudi zakonov in drugih ukrepov v Ljubljani.

Vprašanje predstavnika manjšin in zdomcev v Državnem zboru pa bi se dalo zlahka rešiti za slovenske državljane zunaj Republike Slovenije z osnovanjem posebne volilne enote zanje, težje za Slovence zunaj države brez slovenskega državljanstva.

V odnosu do Slovencev zunaj slovenske države je torej predvsem problematično čutenje ljudi, javnosti, civilne družbe.

Pomembno je zadržanje kulture, Cerkev, ki je doslej zelo veliko pomagala pri ohranjanju slovenstva, še zlasti pa, kot rečeno, medijev in šolskega sistema, pri katerih pa bi se dalo marsikaj izboljšati. Država ima vzode normativne, finančne in drugačne narave, ki

lahko pozitivno vplivajo, saj ni mogoče vsega prepuščati le dobri volji in slučaju.

Vsekakor si za plodno sodelovanje med matico in zamejstvom, a tudi med Slovenci v različnih manjšinskih skupnostih zelo prizadevajo kulturni delavci, različne sredine in organizacije. Mednje na primer sodijo tudi Tinje, v Trstu študijski dnevi Draga, revija Mladika in še kdo.

Pri tem bi omenil, da je bilo prva leta po vojni, ko so bili stiki s Slovenijo težavni, veliko večje sodelovanja med Primorsko in Koroško. Lahko bi navedel skavte, srečanja zamejskih in izseljenjskih duhovnikov in drugo. Na kulturnem področju so bili na primer Koledarji Goriške Mohorjeve družbe in Družbe sv. Mohorja v Celovcu od leta 1949 do 1960 skupni in tiskani v Celovcu. Skupna je bila nekaj let tudi revija Vera in dom, ki jo je celovška Mohorjeva izdajala v letih 1949–2007 (po letu 1966 je nosila naslov Družina in dom). Leta 1954 je prišlo med prof. Jožetom Peterlinom in dr. Vinkom Zwitterom do dogovora o sodelovanju. Vanjo so začeli pisati tudi tržaški in goriški avtorji in avtorice, vendar so se njeni tržaški sodelavci okoli prof. Jožeta Peterlina leta 1957 odločili, da začnejo s svojim mesečnikom, Mladiko, ki izhaja še danes. Kulturni stiki se že 40 let nadaljujejo tudi z izmeničnimi Primorskimi dnevi na Koroškem in Koroškimi dnevi na Primorskem.

Drugače kot to velja za Koroško, si je pri nas precej ljudi uredilo slovensko državljanstvo in dobršen del naših maturantov študira na univerzah v Sloveniji. Po koncu študija se marsikdo v Sloveniji tudi zaposli. Iz ekonomskih, tudi iz birokratskih razlogov si je marsikateri obmejni prebivalec, tudi Italijan, uredil bivališče na slovenski strani meje.

Jugonostalgija mnogih je pri veliki večini, ne pri čisto vseh, splahnela že ob prvih strelih jugoslovanske vojske junija 1991.

Čeprav je država pravna kategorija, pa je za nas Slovence, ki smo do nje prišli tako težko in pozno, tudi stvar ljubezni in ponosa. Že dejstvo, da se je Slovenija otrsela enoumja in samostojno zaživela, je med Slovenci v zamejstvu in po svetu poživilo narodno zavest, med sosedi pa, kot že rečeno, odpravilo številne predsodke.

Ostaja pa vedno aktualna tista točka iz tako imenovanih »ljubljskih punkcij« dr. Antona Korošca iz leta 1932. Državnik, čigar 150-letnice rojstva smo se spominjali v lanskem letu, je med drugim v njih zapisal, da mora glavni del slovenskega naroda tako urediti svoje življenje, da bo »neprestano služil kot privlačna sila za vse ostale dele slovenskega naroda«. To še danes pomeni naslednje: čimbolj bo znala glavnina slovenskega naroda urediti svojo državo, da bo finančno, politično, socialno, kulturno urejena, napredna in uspešna, tem večjo samozavest bo vzbujala in utrjevala tudi med pripadniki slovenskih manjšin. A sem bi lahko dodali še prizadevanje za spravo in strpnost v medsebojnih odnosih ter v medijih in na družbenih omrežjih ...

Kaj pa samozavest in volja do življenja same manjšinske skupnosti?

Tu naletimo na etična vprašanja in na trda dejstva.

Prej omenjeni zaščitni zakon smo Slovenci v Italiji dosegli, ko smo bili že zelo upehani zaradi prejšnjih razočaranj in trdega dela. Tako ni nastopilo navdušeno poseganje po priznanih pravicah. Novih možnosti za povrnitev poitalijančenih imen in priimkov v izvorno slovensko obliko se je poslužilo malo rojakov. Dоследnega spoštovanja dvojezičnosti v uradih in uradnih dokumentih se otepamo, ker si želimo

mirnega življenja in ne prenašamo s tem povezanega izgub časa. In še bi lahko naštevati.

Če prelistate naše časopise in si ogledate oglase, če pregledate bibliografijo v Italiji izdanih časopisov, revij in knjig, boste dobili vtis, da nas je res 70 ali celo 100 tisoč, kot smo nekoč trdili. Resničnost je bolj klavrna. Aktivna in zavedna skupnost se krči. »Tiha asimilacija« se ni ustavila, predvsem pa nas pesti demografska kriza, sicer tudi večino, ki pa ima za sabo 60-milijonski narod. To se pozna pri vpisih v šole in zadevnih projekcijah za prihodnja leta. Trend upadanja vpisov se zadnja leta nadaljuje. Celotna slovenska in v Špetru dvojezična šolska mreža od vrtcev do mature je v šolskem letu 2020/21 štela 4.301 učenca oz. dijaka, naslednje leto 4.216, v tem letu je učencev in dijakov 4.136. In čisto slovenskih družin v naših šolah je le 23 % otrok in mladih.

Na verskem področju je tako, da bi brez pomoči iz Slovenije ne imeli več bogoslužja v slovenskem jeziku v večini župnij, kjer ga imamo. Razveseljivo je, da ponekod na Tržaškem v nekaterih župnijah s tradicionalno močno slovensko prisotnostjo slovensko mašujejo odprti italijanski duhovniki, ki pa v slovenščini večinoma ne pridigajo in ne zmorejo verouka. V tržaški škofiji nobeden izmed slovenskih duhovnikov ne izhaja iz tržaške škofije, na Goriškem je nekoliko bolje, tudi zato ker je bilo v zadnjih desetletjih več duhovniških poklicev, a ti duhovniki večinoma službujejo drugje. V Benečiji sta še dva preko 80-letna, a vendar živo dejavna »čeder-maca«. V Reziji in Kanalski dolini ni rednega slovenskega bogoslužja. Šolske sestre so, podobno kot na Koroškem, pridružile svojo provinco mariborski, in zapirajo postojanke. V bližnji prihodnosti bodo zapustile Trst in se vse naselile v Gorici. Upadanje števila vernikov in drugačne potrebe kličejo po novem pastoralnem premisleku.

Na političnem področju so demografski upad, ukinitvev pokrajin in rajonskih svetov ter volilne reforme s krčenjem števila izvoljenih ter večinskimi nagradami močno razredčili slovensko prisotnost. Slovenska stranka, Slovenska skupnost, ki sicer nikoli ni dosegla večine slovenskih glasov, je v mestu Trst prvič po vojni izgubila občinskega svetovaleca, v Gorici ima po zadnjih volitvah le enega. Slovenski levičarji, ki volijo za vsedrjavne stranke, dosegajo nihajoče izide, slovenske kandidate pa najdemo na kandidatnih listah skoraj že vseh strank. Slovenska parlamentarka, ki so jo sicer podprle vse organizirane slovenske skupine, sedi v senatu izključno zaradi dobre volje državnega vodstva Demokratske stranke in njegovih ozirov do manjšine, Slovenije in verjetno uglednih italijanskih predstavnikov.

Zelo dejavni sta izvorno levičarska in katoliška krovna organizacija Slovenska kulturno gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij, a strank ne moreta nadomestiti, saj so izvoljeni predstavniki prisotni tam, kjer se odloča o sedanjih in prihodnjih vprašanjih. Brez samostojne politike pa manjšina tvega, da ni več subjekt. Zato je vprašanje vsaj resnično olajšanega, če že ne zagotovljenega zastopstva v parlamentu, kakršno velja za Italijane in Madžare v Sloveniji, po možnosti pa tudi v deželnem svetu, tako pomembno. Aprila bomo imeli v Furlaniji - Julijski krajini deželne volitve, ki bodo realno pokazale, kaj je z nami.

Na ohranitev političnega subjekta vplivajo narodna zavest, vrednote, seveda pa tudi objektivna moč manjšine.

Če se malo zaustavimo pri demografskih vidikih, je treba povedati, da je na območju, na katerem danes živi slovenska manjšina v Italiji, v zadnjem stoletju prišlo do izjemnega izseljevanja in priseljevanja. Zadnje avstrijsko ljudsko štetje je leta 1910 (vendar po reviziji,

ki so jo opravili tako v Trstu kot v Gorici leta 1911) pokazalo, da je v tržaški občini 56.916 prebivalcev s slovenskim »občevalnim jezikom« ali skoraj 30 % stalnega prebivalstva z avstrijskim državljanstvom, v mejah sedanje Tržaške pa 70.632 Slovencev. V občini Gorica pa je bilo v takratnih občinskih mejah 9.819 Slovencev (skoraj 37 % tam živečih avstrijskih državljanov). Omenjam državljane, ker je na teh območjih živelo še veliko nedržavljanov, priseljenih iz Italije.

Rapalska pogodba iz leta 1920 je dodelila Italiji pol milijona Slovencev in Hrvatov, čemur se je leta 1924 pridružila še Reka. Četrtnina slovenskega naroda in tretjina slovenskega narodnega ozemlja sta se znašla pod Italijo, ki je takoj začela z izgoni avstrijskih državljanov, ki so izhajali iz drugih krajev, z odrekanjem državljanstva novim podanikom, nato, zlasti po nastopu fašizma, s prvim kulturnim genocidom. Do začetka druge svetovne vojne je (sicer tudi iz ekonomskih razlogov) zapustilo takratno Julijsko krajino približno 53.000 Slovencev. Izselili so se pretežno v Jugoslavijo in Argentino. Priseljevali pa so se Italijani iz drugih predelov države. Javne uslužbenke slovenske narodnosti so premeščali v notranjost kraljevine, vsak slovenski pojav v javnosti je izginil, saj so ukini-li šole, društva, politične stranke, časopise, banke, zadrage itd. Izjemo je v glavnem predstavljala Cerkev, a tudi v cerkvenih prostorih so politične oblasti (v videmski nadškofiji tudi cerkvene oblasti) zatirale slovenščino.

Do začetka druge svetovne vojne je (sicer tudi iz ekonomskih razlogov) zapustilo takratno Julijsko krajino približno 53.000 Slovencev. Izselili so se pretežno v Jugoslavijo in Argentino.

Nato je nastopila še vojna s svojimi tragedijami.

Po vojni je Trst doživel tako neverjetno priseljevanje in izseljevanje, da je popolnoma spremenil svoj obraz. Med drugim se je priselilo okoli 60.000 večinoma italijansko čutečih optantov in beguncev iz Istre in Dalmacije, po povratku Italije v Trst leta 1954 pa je kakih 20.000 prebivalcev emigriralo, zlasti v Avstralijo. Upadanje prebivalstva se neprekinjeno nadaljuje. Leta 1971 bilo na območju tržaške pokrajine največ prebivalcev v zgodovini: 300.304. Sredi leta 2022 pa jih je bilo 230.046, od tega 200.087 v občini Trst. Pri vseh teh nihanjih so seveda pri krčenju števila prebivalcev udeleženi tudi Slovenci. Mladi ne dobijo primerne službe, skoraj vsaka družina ima kakega mladega člana na študiju ali delu na tujem. Mogoče bo krepitve pristanišča zadržala upad, saj je bil Trst vedno odvisen od zaledja.

Gorica številčno tudi upada, Benečija pa je po drugi svetovni vojni dobesedno izkrvavela zaradi spobujanega izseljevanja najprej v belgijske in druge rudnike, nato v furlansko nižino, ker doma ni kruha.

Pripadati narodni manjšini je v urejenih razmerah lahko velika obogatitev, drugače pa je zahtevno in težavno. Toliko energij, ki bi lahko bile namenjene koristnejšim ciljem, gre le za obrambo obstoječega ali prizadevanja za njegovo izboljšanje ... Vendar nas papež Frančišek v socialni okrožnici Vsi bratje opozarja, da politika predstavlja eno izmed najbolj dragocenih oblik ljubezni, ker je v službi skupnega dobrega. Mislim, da k njej spada, široko vzeto, tudi delo za manjšinske pravice.

Pomembno je zadržanje kulture, Cerkev, ki je doslej zelo veliko pomagala pri ohranjanju slovenstva, še zlasti pa, kot rečeno, medijev in šolskega sistema, pri katerih pa bi se dalo marsikaj izboljšati.

PASTIRSKO PISMO ZA POSTNI ČAS 2023: *Prepoznavamo se kot Cerkev skupaj na poti*

1. DEL

Dragi bratje in sestre, že drugo leto živimo v vesoljni in naši krajevni Cerkvi poseben čas prenov. Papež Frančišek je oktobra 2021 povabil vso Cerkev, tako bližnje kot oddaljene, tako mlade kot stare, tako samske in poročene kot tudi laike, duhovnike, redovni ke in škofe, da stopimo na skupno pot prenovne svoje vere in poglobitve svoje podobe o Cerkvi. Odkrili smo, da so lahko lepe stvari zelo preproste, da se je lepo srečati, se poslušati in podeliti drug z drugim svoja spoznanja, svoje skrbi in svojo vero. Ugotovili smo, da je tudi med nami veliko neznancev in oddaljenih. A ti nenadoma postanejo bližnji, če se jim približamo s prijazno besedo, če iskreno spregovorimo o sebi in o svoji veri.

Eden od izzivov sinodalnega procesa je do seči obrobne in oddaljene ter odkriti njihovo doživljanje Cerkve, njihova iskanja in razočaranja. Tako bo Cerkev resnično lahko uresničila svoje poslanstvo biti pričevalka Božje

lju bezni do vseh ljudi (prim. Lumen gentium 19). Pri tem smo odkrili, da smo se tudi sami mar sikhaj precej oddaljili in ohladili. Zato se težko približamo in ogrejemo bolj oddaljene in tiste, ki so odšli. Potrebujemo veselje nad tem, da smo kristjani, veselje nad tem, da verujemo in smo Božji otroci. Takrat se bomo zavedali daru vere, bomo zanj hvaležni in ga bomo privoščili še drugim ljudem.

Postni čas je zato idealna priložnost, da se pustimo nagovoriti spoznanjem, ki so dozorela v tem prvem sinodalnem letu. Predvsem pa vas vabimo k zaupni veri v Božjo besedo, ki nas spremlja na naši konkretni življenjski poti. Od prite Sveto pismo, zapomnite si besedo, ki vas nagovori, prisluhnite besedam, ki jih slišite pri sveti maši. Po njih govori Sveti Duh tisto, kar v določenem trenutku moramo slišati.

Ne razvezati, temveč dopolniti

V današnjem evangeliju Jezus spodbuja svoje učence, naj se ne prestrašijo poslanstva, ki ga prinaša njegovo oznanilo. Čeprav se zdi, da bla grovanje ubogih, žalostnih, krotkih in usmilje njih postavlja na glavo stare vrednote, ki so teme ljile na jasni postavi in pravilih, na visoki morali in pravičnosti, Jezus s tem postave ne odpravlja. Želi se dotakniti človekovega srca, želi mu sporočiti, kako dragocen je v Božjih očeh. Premalo je samo poznati zapisano postavo, v srcu pa ži veti po svoji postavi. Premalo je zgolj izogibati se ubijanju in prešuštva, v srcu pa preklinjati človeka ali se ga polasčati. Ne koristi veliko, če se ustavimo

samo pri črkah Svetega pisma in modrujemo o njihovem pomenu. Kot pismouki in farizeji, ki so kar tekmovali med seboj, kdo bo znal bolje razložiti postavo in kdo jo bo pravilneje in natančneje izpolnjeval. Zato Gospod, ki pozna človekovo srce, odločno svari: »Če vaša pravičnost ne bo večja kakor pravičnost pismo ukov in farizejev, ne pridete v nebeško kraljestvo« (Mt 5,20). Nihče ne more priti v nebeško kraljestvo, če se bo zanašal samo na svojo moč, na svoja dela in svojo vero. Nebeškega kralje stva si ne zaslužimo s pridnim izpolnjevanjem zapovedi, ampak ga lahko le sprejememo kot dar življenja. Sprejemamo pa ga lahko le takrat, če priznavamo, da nismo bogovi, ampak Božji otroci, da nismo popolni, ampak potrebujemo drugega, da lahko napredujemo v veri in se bo rimo s svojimi človeškimi slabostmi.

Škofje se zavedamo, da s sinodo, ki smo jo začeli li lani, nismo odpravili ali nadomestili vseh dose danjih načrtov in prizadevanj za prenovno Cerkev, ampak jim želimo dati novega zagona. Poglobiti namreč želimo svoje zavedanje o nas samih, o tem, kaj in kdo smo Cerkev in kakšno je naše poslanstvo v tem konkretnem času in prostoru.

Klicati Svetega duha

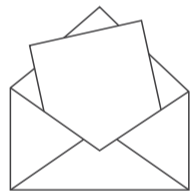
Dragi bratje in sestre, papež Frančišek se ne utruja poudarjati, da je glavni voditelj in usmerjevalec sinode Sveti Duh. O prepoznavanju Sve tega Duha govori apostol Pavel danes v berilu. Slišijo ga tisti, ki ga z ljubeznijo iščejo. Modrim tega sveta je namreč težko razumeti, da Bog ljubi človeka in vztraja ob

njem, tudi če ga ta prezira in žali. Kot pravi Pavel Korinčanom, se takemu Bogu eni posmehujejo, ker ne stopi s križa in ne pokonča svojih zasramovalcev, drugi se pohuj

šujejo, ker se daje v roke grešnikom in onečašča svetost Edinega in Vsemogočnega (prim. 1 Kor 1,23). Vendar jih Pavel na nek način tudi zago varja, ko pravi, da Jezusa gotovo ne bi križali, ko bi poznali, kdo Bog je in kakšen je njegov načrt za človeka. To spoznanje presega človeške moči, saj pravi Pavel: »Česar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo« (1 Kor 2,9). Samo Sveti Duh, ki prihaja od Očeta, ki »preiskuje vse, celo Božje globine« (v. 10), nas lahko uči o tej re snični podobnosti Boga in njegove Cerkve. Zaslili ga bomo, ko ga bomo klicali, ko bomo vztrajali z Božjo besedo, ko bomo iz vere in hvaležnosti delali vsaj majhne korake ljubezni.

Dragi verniki, škofje vas na začetku postnega časa spodbujamo, da poživimo svojo odločitve, da želimo biti živi člani občestva Cerkve, v kate ro smo bili vcepljeni s svetim krstom. Moč tega občestva ni človekova popolnost, ampak Kristus in novo življenje, ki je sad njegove daritve na križu. Poti prenovne ne more nihče uspešno hoditi sam. Povezuje nas vera v Boga Očeta, ki nas ljubi; povezuje nas Sveti Duh, ki nam ga daje Oče, da bi lahko živeli njegove darove; in povezuje nas naša prošnja, da bi se prepoznali kot njegovi ljubljani sinovi in hčere. AMEN.

Vaši škofje

ODMEVI

Po obisku ministrice Tanje Fajon

ODGOVOR ZEDINJENE SLOVENIJE

Vaše pismo sem dobil preko naše Svobodne Slovenije, se vam zahvalim za vaš pogled na določeno situacijo v življenju naše skupnosti.

Naš pogled kot društvo Zedinjena Slovenija je da prisotnost gospe ministrice Tanje Fajon v naši državi je naključna zaradi srečanja CELAC v Argentini. In slovenska skupnost je demokratična in spoštljiva do oblasti Republike Slovenije, saj smo večina postali državljani po osvoboditvi leta 1991.

Zato je ministrova prošnja za srečanje z našo skupnostjo prejela Zedinjena Slovenija preko veleposlaništva RS v Argentini. Po usodi je sovpadlo z dogodkom Pristavske obletnice in Slovenskega dneva. Srečanje je bilo zgolj formalno. Slovenci v Argentini pokažemo, da smo demokratični, odprti in vključujoči. Ne da bi zapustili vrednote in etiko, ki so nam jo zapustili naši predniki. Ta ni prvi obisk uradnika vlade RS, protokolarno smo sprejeli vse iz različnih krogov političnih, kulturnih, cerkvenih in športnih, ki so nas želeli obiskati.

V demokraciji ideje in vrednote so

izražene v volilnih aktih.

Kar se tiče intervjuja, gre za pogovor z ministrico Vlade RS za zunanje zadeve republike in prikazuje njeno razmišljanje in cilje v trenutni vlogi. In tudi v naslednji številki Svobodne Slovenije se je objavilo odmeve za in proti temu obisku, ni bilo nobene cenzure smo sprejeli demokratično kritike.

Me veseli vedeti da se naš tednik še bere po svetu in povzroči te debate. A ta debata je potrebna ne samo med istomišljeniki, saj je slovenski narod potreben sprave v resnici, to je možno, če se med seboj poslušamo, tudi če imamo različne ideje. Vas lepo pozdravljam.

Agr. Inž. Jure L. Komar
Predsednik

ZAPISNIK 51. LITERARNEGA NATEČAJA MLADIKE

Komisija literarnega natečaja Mladike, ki jo sestavljajo pisateljica Evelina Umek, pisateljica in literarna zgodovinarica Vilma Purič, urednica knjižnega programa Mladike Nadia Roncelli in glavni urednik Marij Maver, se je sestala v ponedeljek, 30. januarja 2023. Obravnavala je 58 prispevkov v prozi in 39 ciklusov pesmi, ki so v roku prispeli na natečaj. Komisija je po temeljiti razpravi in oceni dospelih prispevkov podelila sledeče nagrade:

PROZA

Prvo nagrado prejme zgodba *2020*. Avtorica je **Tadeja Krečič Scholten** iz Ljubljane.

Pisateljica na izviren način opiše družinsko srečanje v pokovidnem času, ko privrejo na dan potlačena čustva. Spretno in domiselno, s stopnjevanjem napetosti poglobi odnose med družinskimi člani, ki niso zaprti med štiri zidove, ampak bi se v njih vsakdo zlahka prepoznal. Krečičeva svoje pisanje opremi tudi z duhovitimi prebliski.

Drugo nagrado prejme zgodba *Časovne sledi*. Avtorica je **Darinka Kozinc** iz Solkana. Pisateljica občutljivo obravnava temo iz časa druge svetovne vojne. V ospredju sta družinski spomin in odpuščanje, ki je edini temelj, na katerem velja graditi sedanost in medčloveške odnose. Kozincova k obravnavani vsebini pristopa spoštljivo in s prepričljivim peresom.

Tretjo nagrado prejme zgodba *Nenavaden prizor*. Avtor je **Boris Pangerc** iz Doline pri Trstu. Gre za večplastno motiviko z vrhuncem v zagonetnem prizoru, ki poveže dve življenji. Je pa zgodba tudi potovanje v čas neke vasi, ki živi po pradavnih zakonih in običajih. Avtor tenkčutno opisuje ruralni svet in njegove, tudi jezikovne posebnosti.

Komisija priporoča za objavo še novele: *Brez*

solz **Leva Detele**, *Roža Piščanec* **Ksenije Čuić Bratina**, *Premiki v Kantasti* **Luke Školča**, *Mamica, želim živeti* **Primoža Vresnika**, *Junak* **Tadeje Krečič Scholten**.

POEZIJA

Prvo nagrado prejme cikel, ki je prispel pod geslom *Svetloba v avgustu*. Avtorica je **Miljana Cunta** iz Ljubljane. Pesnica prikazuje begavo držo sodobnega človeka, ki prestopa zanesljive okvire vsakdana. Breme ga nepreglednost doživetij, razkrajajo ga negotovosti, žalostijo izgube, zasleduje starost. Izpoved je posredovana v melanholičnem tonu in prijetnem zvenu.

Drugo nagrado prejme cikel pesmi *Skozi tisočera okenca*. Avtor je **Borut Gombač** iz Maribora. Vprašanje čigava je prihodnost, je v poeziji Boruta Gombača osrednje izhodišče, preko katerega se pesnik dotakne raznolikih položajev človeka.

Tretjo nagrado prejmejo haiku pesmi, ki so prispele pod geslom *Snežna sova*. Avtorica je **Klavdija KIA Zbičajnik Plevnik** z Ravn na Koroškem. Klavdija KIA Zbičajnik Plevnik je avtorica verižno prepletenih haikujev, ki se s ponavljanjem zadnjega verza vsake kitice zapletejo v venec in presenetijo bralca z oblikovno izvirnostjo ter pomensko drznostjo.

Komisija priporoča za objavo še cikel pesmi *Bela Andraža Poliča*, cikel pesmi *njej Dragana Mitiča*, cikel pesmi *Ane Kumperger*, cikel pesmi *Franja Frančiča*, pesniški cikel *Zlata jajca Petre Koršič*.

Trst, 30. januarja 2023

Za komisijo literarnega natečaja Mladike
Marij Maver

KOLEDAR

11. marca ob 10:00

Začetna sv. maša osnovnih šol v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj

11. marca

Sprejemni izpiti in vpisovanje SSTRMB

2. aprila

Cvetna nedelja

6. aprila

Veliki četrtek

7. aprila

Veliki petek

8. aprila

Blagoslov jedi po slovenskih domovih

9. aprila

Velikonočna nedelja

Slovenske šole v Argentini

Začetek novega šolskega leta

V soboto, 11. marca, ob 10.00, bo v Slovenski hiši sv. maša na čast Svetemu duhu. Nato bo knjižni sejem, s katerim želimo otroke spodbujati k branju.

Prostovoljni dar za knjige je namenjen Zvezi slovenskih mater in žena.

MISIJSKA TOMBOLA

Nedelja, 16. aprila v Slovenski vasi

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

ADIÓS, LES LUTHIERS!

Po 55 letih uspešnic je humoristično-glasbena skupina Les Luthiers napovedala dokončno slovo. Skupina je že začela s poslovnim nastopom »Más tropiezos de Mastropiero« v gledališču Teatro Ópera v Buenos Airesu, nato bodo opravili poslovnino turnejo po notranosti Argentine, Ameriki in Evropi.

Skupina Les Luthiers je nastala leta 1967 in od takrat ohranja svoj nemirni, šaljivi in kritični duh. Eden od prvotnih članov skupine, Carlos López Puccio je izjavil: »Letos bom star 77 let, Jorge Maronna pa 75. Počutiva se zelo vitalna in umetniško sva v najboljšem trenutku; a ko se človek bliža osemdesetim, mišice in sklepi počasi začnejo predstavljati ovire.«

Malokatera glasbena skupina se lahko pohvali z več kot petdesetletnim uspehom. Od svojih začetkov se delo Les Luthiers dotika neprijetnih tem, kot so diktature, krive vere in politična korupcija.

Kot poklon skupini objavljamo nekaj njihovih nepozabnih fraz. Objavimo jih na prvem mestu v originalnem španskem jeziku, saj je velik delež duhovitosti teh genijev humorja prav v značilni uporabi jezika. Zavedamo se, da prevod v slovenščino morda ne bo dojel vse te duhovitosti, a upamo, da boste uživali ob branju teh fraz:

- **No soy un completo inútil. Por lo menos sirvo de mal ejemplo.** (Nisem popolnoma neuporaben. Uporabljajo me kot slab zgled.)
- **La verdad absoluta no existe, y esto es absolutamente cierto.** (Absolutne resnice ni, in to je absolutna resnica.)
- **Hay un mundo mejor... pero es carísimo.** (Boljši svet obstaja... je pa neizmerno drag.)
- **Era conocido como el »Cervantes« de la guitarra... porque era manco.** (Klicali so ga »Cervantes« kitare... ker je bil enorok.)
- **Pez que nada contra la corriente muere electrocutado.** (Ribo, ki plava proti toku, ubije električni udar.)
- **Es bueno dejar el trago, lo malo es no acordarse dónde.** (Dobro je pustiti pijačo, problem pa je, če se ne spomniš, kje si jo pustil.)
- **Lo importante es el dinero, la salud va y viene.** (Pomemben je denar, zdravje pride in gre.)
- **Si un pajarito te dice algo, debes estar loco porque los pájaros no hablan.** (Če ti ptiček nekaj pripoveduje, si zagotovo nor: ptice ne govorijo.)
- **Trabajar nunca mató a nadie... pero para qué arriesgarse.** (Delo še ni nikoli nikogar ubilo... ampak zakaj bi tvegali?)
- **El dinero no hace la felicidad; la compra hecha.** (Denar ne dela sreče; kupi jo že narajeno.)
- **Muchas parejas no pueden tener hijos por diversos motivos. Uno de los más frecuentes es porque no se conocen.** (Številni pari zaradi različnih razlogov ne morejo imeti otrok. Eden najpogostejših je ta, da se ne poznajo.)
- **La inteligencia me persigue, pero yo voy**

más rápido. (Pamet me hoče ujeti, a jaz sem hitrejši.)

- **Felices los que nada esperan, porque nunca serán defraudados.** (Blagor tistim, ki ne pričakujejo ničesar, kajti nikoli ne bodo razočarani.)
- **Lo triste no es ir al cementerio, sino quedarse.** (Ni žalostno obiskati pokopališče, žalostno je tam ostati.)
- **Si no ganamos, estamos perdidos.** (Če ne zmagamo, smo izgubljeni.)
- **Los honestos son inadaptados sociales.** (Pošteni ljudje so družbeno neprilagojeni.)
- **Una mujer me arrastró a la bebida... y nunca tuve la cortesía de darle las gracias.** (Ženska me je zvekla v pijačo... in nikoli nisem bil tako vljuden, da bi se ji zahvalil.)
- **En cada madre hay una suegra en potencia.** (V vsaki materi se skriva bodoča tašča.)
- **No es cierto que todos los negros son maltratados en EEUU; algunos negros son maltratados en otros países.** (Ni res, da so vsi temnopolti maltretirani v ZDA, nekateri so maltretirani tudi v drugih državah.)
- **No te metas en el mundo de las drogas. Ya somos muchos y hay muy poca.** (Ne spuščaj se v svet mamil. Veliko nas je že, mamil pa je malo.)
- **Estados Unidos es el artífice de nuestra actual democracia... y de nuestras anteriores dictaduras.** (ZDA so arhitekt naše sedanje demokracije... in naših nekdanjih diktatur.)
- **No te tomes la vida en serio, al fin y al cabo no saldrás vivo de ella.** (Ne jemlji življenja tako resno, navsezadnje ne boš iz nje ga prišel živ.)
- **Mátate estudiando y serás un cadáver culto.** (Ubij se s študijem in postal boš izobraženo truplo.)
- **Lo importante no es ganar, sino hacer perder al otro.** (Ni pomembno zmagati, pomembno je doseči, da nasprotnik izgubi.)
- **Mi esposa me dijo: »pronto seremos tres«.** Iba a tener un amante. (Žena mi je rekla: »kmalu bomo trije«. Dobila si je ljubimca.)
- **La pereza es la madre de todos los vicios y como madre hay que respetarla.** (Lenoba je mati vseh pregreh in kot mater jo morate spoštovati.)
- **Si la montaña viene hacia ti, corre: ¡es un derrumbe!** (Če gora prihaja k tebi, teči: to je plaz!)
- **El que nace pobre y feo, tiene grandes posibilidades de que al crecer... se le desarrollen ambas condiciones.** (Kdor je rojen reven in grd, ima veliko možnosti, da kot odrasel... razvije obe lastnosti.)
- **Hombre prevenido vale por dos. Pareja desprevendida vale por tres.** (Previden človek velja za dva. Nепreviden par velja za tri.)
- **La mujer que no tiene suerte con los hombres... no sabe la suerte que tiene.** (Ženska, ki pri moških nima sreče ... ne ve, kako srečo ima.)
- **Si no eres parte de la solución... eres parte del problema.** (Če nisi del rešitve... si del problema.)
- **Quando te enfrentes con un luchador más**

fuerte que tú debes moverte más rápido que él. Y si te alcanza: ¡Que Dios te ayude! (Ko se pomerite z borcem, ki je močnejši od vas, se morate premikati hitreje od njega. In če vas dohiti: Naj vam Bog pomaga!)

- **Todo tiempo pasado fue... anterior.** (Vsak pretekli čas je bil... prejšnji.)
- **El ego es ese pequeño argentino que todos llevamos adentro.** (Ego je tisti mali Argentinec, ki ga vsak nosi v sebi.)
- **Errar es humano, pero echarle la culpa al otro es más humano todavía.** (Motiti se je človeško, kriviti drugega pa še bolj.)
- **Tener la conciencia limpia es síntoma de mala memoria.** (Čista vest je znak slabega spomina.)
- **Todo es relativo. El tiempo que dura un minuto depende del lado de la puerta del baño que te encuentres.** (Vse je relativno. Trajanje minute je odvisno od tega, na kateri strani vrat WCja stojite.)
- **El que es capaz de sonreír cuando todo le está saliendo mal es porque ya tiene pensado a quién echarle la culpa.** (Kdor je nasmejan, ko mu gre vse narobe, je že pomislil, koga bo krivil.)
- **Toda cuestión tiene dos puntos de vista: el equivocado y el nuestro.** (Za vsako vprašanje imamo dve možni stališči: napačno in naše.)
- **Sus encantos no habían disminuído con los años... habían desaparecido.** (Njen čar se z leti ni zmanjšal... izgubil je.)
- **Hay dos palabras que te abrirán muchas puertas: Tire y Empuje.** (Obstajata dve besedi, ki vam bosta odprli številna vrata: Rini in Vleci.)
- **La caída del muro de Berlín, ¿fue un error de los burócratas? ¿Error de la doctrina? ¿Error del arquitecto?** (Je bil padec berlinskega zidu napaka birokratov? Napaka doktrine? Napaka arhitekta?)
- **La esclavitud no se abolió, se cambió a 8 horas diarias.** (Suženstvo ni bilo odpravljeno, le omejeno je bilo na 8 ur dnevno.)
- **Yo no sufro de locura, la disfruto a cada minuto.** (Ne trpim za norostjo, v njej uživam vsako minuto.)
- **La confianza mata al hombre... y embaraza a la mujer.** (Zaupanje ubije moškega... in oplodi žensko.)
- **Huye de las tentaciones despacio, para que puedas alcanzarte.** (Pred skušnjavami bežite počasi, da vas lahko dohitijo.)
- **Si tu novia perjudica tu estudio, deja el estudio y perjudica a tu novia.** (Če tvoja punca škoduje tvojemu študiju, zapusti študij in poškoduj svojo punco.)
- **Ningún tonto se queja de serlo, así que no les debe ir tan mal.** (Noben norec se ne pritožuje nad svojo norostjo, torej jim najbrž ne gre tako slabo.)
- **Dios mío, dame paciencia, pero damela YA!!!** (Ljubi Bog, daj mi potrpežljivost, ampak daj mi jo ZDAJ!!!)
- **Dime con quién andas y te diré si voy contigo.** (Povej mi s kom se družiš in ti povem, če grem s teboj.)
- **Lo importante no es saber, es tener el número de teléfono del que sabe.** (Ni pomembno znati, pomembno je imeti telefonsko številko tistega, ki zna.)

Zbral: Jože Jan

Svobodno Slovenijo podpira

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU